

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
Katedra hudební výchovy

SOUBOR PÍSNÍ A TANCŮ JISKRA PLZEŇ

Bakalářská práce

Tereza Rousová

Specializace v pedagogice: Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Daniela Mandysová

Plzeň, 2022

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím zdrojů, informací a literárních pramenů, které uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Plzni dne 2022

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji vedoucí práce doc. PaedDr. Daniele Mandysové za odborné vedení a poskytnutí cenných rad a informací při zpracování této bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat panu Bc. Janu Javůrkovi za odbornou konzultaci k tématu a psychickou podporu a také samozřejmě všem respondentům, kteří se do sběru dat zapojili.

ZDE SE NACHÁZÍ ORIGINÁL ZADÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE.

OBSAH

OBSAH.....	1
ÚVOD	3
1 FOLKLORNÍ TRADICE NA PLZEŇSKU.....	5
1.1 Lidová píseň	6
1.1.1 Druhy lidových písní	7
1.2 Plzeňská lidová píseň	9
1.3 Lidový tanec	10
1.4 Plzeňský lidový kroj	12
1.4.1 Mužský kroj.....	13
1.4.2 Dívčí a ženský kroj.....	13
1.5 Uchovávání folklorních tradic	14
2 SOUBOR PÍSNÍ A TANCŮ JISKRA.....	16
2.1 Repertoár	17
2.1.1 Plzeňské tance	17
2.1.2 Formanskou cestou	17
2.1.3 Přástky a rozpřástky.....	18
2.1.4 Na Dílech u Honců	19
2.1.5 Vojenská.....	19
2.1.6 Filipojakubská noc	19
2.1.7 Hašteření.....	19
2.2 Listy ze souborové kroniky – ohlédnutí do minulosti.....	20
2.2.1 Vedení souboru	26
2.3 Ohlasy v tisku	27
3 DĚTSKÝ FOLKLORNÍ SOUBOR JISKŘIČKA	31
3.1 Repertoár	32
3.1.1 Do tance lívance	32

3.1.2	Když jsem šel na jarmark	32
3.1.3	Kdyby se dřeváčky	33
3.2	Akce Jiskřičky.....	33
3.3	Vlasta Černá	33
3.3.1	Rozhovor s Vlastou Černou	34
4	FOLKLORNÍ SOUBOR JISKRA 58.....	37
4.1	Repertoár	37
4.1.1	Hašteření aneb tance o plzeňských ženách a pívu.....	37
4.1.2	Plzeňské tance	37
4.1.3	Tance řemeslnické	38
4.1.4	Žinkovská pouť.....	38
4.1.5	Babské tance.....	38
4.2	Akce Jiskry 58	38
4.3	Ing. Jaromír Konrády	39
4.3.1	Rozhovor s Ing. Jaromírem Konrádym	39
5	MEZINÁRODNÍ FOLKLORNÍ FESTIVAL CIOFF PLZEŇ	42
5.1	Historie MFF Plzeň	43
5.2	Mgr. Michaela Vondráčková.....	47
5.2.1	Rozhovor s Mgr. Michaelou Vondráčkovou	47
	ZÁVĚR.....	51
	RESUMÉ	52
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	53
	SEZNAM PŘÍLOH	55
	PŘÍLOHY	I-XVI

ÚVOD

Folklorní soubory na Plzeňsku jsou nedílnou součástí lidového dění v Čechách už od roku 1954. Mám velké štěstí, že můžu být součástí právě jednoho z nich, je jím folklorní Soubor písní a tanců Jiskra Plzeň. Lidová tvorba, zvyky a obyčeje, lidové písně a tance tvoří jeden ze základních stavebních kamenů našeho národního bohatství. To vše se snaží na pódiu lidem zprostředkovat a představit právě Jiskra.

Cílem této bakalářské práce je představit Soubor písní a tanců Jiskra, jeho historii a tvorbu. Protože soubor Jiskra patří do velké folklorní rodiny souborů, představím také Dětský folklorní soubor písní a tanců Jiskřička a Soubor písní a tanců Jiskra 58. V neposlední řadě tato práce bude zahrnovat i stručné shrnutí folklorních tradic na Plzeňsku, kde bude popsáno, z čeho přesně soubory Jiskry vycházejí.

V souboru Jiskra působím již od roku 2015, předtím jsem hrála v dětském souboru písní a tanců Jiskřička a od svých 5 let vystupovala v Dětském folklorním souboru Plzeňáček, který také od roku 2019 vedu. Dále také hraji s Ledeckou dudáckou muzikou a s orchestrem lidových nástrojů Plzeňského kraje. V souborech hraji na české dudy a housle. Myslím si, že teď už je jasné, proč jsem si zvolila zrovna toto téma bakalářské práce. Folklor mi není pouze koníčkem, ale životním stylem.

Práce je strukturovaná do pěti kapitol. V první kapitole přiblížím folklorní tradice na Plzeňsku, lidovou píseň a tance, plzeňský kroj, ve kterém Jiskra vystupuje, a stručně se zmíním i o dalších folklorních souborech na Plzeňsku.

Druhá kapitola se týká přímo Souboru písní a tanců Jiskra, souborového repertoáru a historie souboru, do níž jsem mohla nahlédnout díky souborové kronice. Třetí kapitolu jsem věnovala dětskému souboru písní a tanců Jiskřička, díky kterému má soubor Jiskra budoucnost. Ve čtvrté kapitole jsem se zaměřila na Soubor písní a tanců Jiskra 58, kde účinkují bývalí členové souboru Jiskra. Často říkáváme, že v Jiskře se může člověk narodit, ale také zemřít. Přijde mi krásné, že po celou tu dobu nás může provázet plzeňská lidová píseň.

Jiskra od roku 1997 pořádá prestižní Mezinárodní folklorní festival CIOFF Plzeň, kterému je věnována poslední kapitola. Každý rok Plzeň díky festivalu navštíví spousta skvělých zahraničních folklorních uskupení, které svým tancem a hudbou představují část své lidové kultury.

1 FOLKLORNÍ TRADICE NA PLZEŇSKU

Komu Pámbů dudy dal,

dudečky, ach dudy,

kde je radost, kde je žal,

on je doma všudy. (z Dolan)

Plzeňsko je řazeno mezi nejzpěvnější české regiony. Jaroslav Bradáč byl jedním z nejpilnějších sběratelů lidových písní právě na Plzeňsku a už na počátku 20. století se zabýval důležitostí dokumentovat plzeňské písně. Plzeňsko bylo a je proslaveno vynikajícím ohlasem rozhlasového pořadu *Hrají a zpívají Plzeňáci* autora Zdeňka Bláhy (dudáka, skladatele a hudebního redaktora plzeňského rozhlasu). Další skladatelé a upravovatelé na Plzeňsku jsou (nebo byli): Zdeněk Lukáš, Jan Slimáček, Jan Málek a Jaroslav Krček. Katalog lidových písní a tanečních instrumentálních melodií z oblasti širšího Plzeňska čítá osm tisíc položek. Největší sbírky shromáždili Jaroslav Bradáč, Bohuslav Vyhlička a Zdeněk Bláha. V současnosti vydali dva díly antologie historických zápisů hudebního folkloru s názvem *Plzeňsko v lidové písni* Zdeněk Vejvoda, Marta Ulrychová a Jiří Traxler.

Nejoblíbenější nástroj na Plzeňsku až do konce 19. století byly dudy. Nejstarší nástroje tohoto typu se na území Čech dokládají již od 13. století. Původně byl nástroj nafukován ústy, na přelomu 18. a 19. století byl přidělán čerpací měch (dymák), který umožnil dudákovi při hře zpívat. Dudy se na Plzeňsku nazývají pukl či kozel. Spousta písní na Plzeňsku se hraje v Es dur, a to právě kvůli tomu, že dudy jsou nejčastěji laděny v této tónině. Svého dudáka mívala a dodnes i často má každá obec. Předním výrobcem chodských dud je dlouholetý člen Souboru písní a tanců Jiskra Ing. Jaromír Konrády (Rozhovor s J. Konrádem viz strana 36).

Dudák na Plzeňsku nejdříve hrával sám. V 19. století se najdou zmínky o souhře s houslistou (houdkem) a v průběhu 19. století se k nim připojoval také klarinetista (písač). Této sestavě se říká „malá selská muzika“. Na přelomu 19. a 20. století se k dudáckému triu přidal B klarinet (klarinet laděný v B dur), někdy také další dudy a housle. Novému složení se říká „velká selská muzika“. Zásadním přírůstkem do kapely

byl kontrabas, jeho příchodem se melodické nástroje rozdělily od harmonické příznávky neboli kontry (housle a kontrabas hrající příznávky = rytmicko-melodický základ typický pro českou lidovou píseň). Od konce 19. století začaly převládat kapely, ve kterých hrály především smyčcové nástroje. „*Muzikanti nechávali pomalu dudy doma, v orchestru již slyšeti housle, klarinet, trubku, roh a basu.*“ (Bradáč, 1911) Vznikaly také tzv. štrajtové kapely (hudecké): dvoje housle, viola, kontrabas, příčná flétna a C-klarinet, někdy F-trumpeta a lesní roh. Od konce 18. století hrály ve městech také dechové kapely.¹

1.1 Lidová píseň

„Lidová píseň není něco abstraktního, jejím údělem není a nebývalo potulovat se bez pána v ústech kohokoliv a býti zpívána kdekoliv.“ (Vladimír Úhel)

U lidových písní není znám autor, tyto písně se dědily z generace na generaci. Prarodiče houpali svá vnoučata na kolenou a zpívali jim písně svého mládí. Člověk ale nebyl pouze pasivní konzument hudby, vždy byl ve středu dění a lidovou hudbu sám utvářel v každodenním životním prostředí. Základním hlediskem, dle kterého se třídí lidová hudba, je proto funkčnost. Funkční uplatnění lidových písní vychází z obecných kategorií v životě člověka, tam patří například: práce, odpočinek, zábava, slavnosti, obřady a další. Lze zde vidět především kontrast mezi všedním a svátečním dnem. Právě soubor Jiskra se snaží lidem přiblížit ve svých pásmech každodenní život, ale i to, jak vypadal sváteční okamžik.

Vliv na lidovou píseň měl samozřejmě také rozdílný životní prostor, v němž zněly písně. Jinou píseň si zazpíváte ve volném prostoru přírody, v areálu vesnice, v uzavřeném prostoru domu či například v hospodě. Rozdílnou atmosféru měly písně v intimním domácím prostředí a jinou na veřejnosti. Především výchova v rodinách měla zásadní vliv na formování a rozvíjení zpěvnosti dětí. První písně, které dítě vnímalo, byly samozřejmě ukolébavky.

¹ Str. 5-6: VEJVODA, Zdeněk. *Plzeňsko v lidové písni I: Antologie historických zápisů hudebního folkloru 19. a 20. století*. Praha: Folklorní sdružení České republiky, 2011, s. 4, 5. ISBN 978-80-904937-3-5.
VEJVODA, Zdeněk. *Plzeňsko v lidové písni II: Antologie historických zápisů hudebního folkloru 19. a 20. století*. Praha: Folklorní sdružení České republiky, 2015. ISBN 978-80-87112-70-0.

„Pěvec zpíval druhům o věcech takých, které mu buď drahé a milé byly, buď jeho náruživosti, jeho radost, žal neb vztek budily, aneb jiným způsobem ho právě zajímaly.“
(Neruda, 1895)

1.1.1 Druhy lidových písní

1.1.1.1 Milostné písně

Každý by si chtěl zazpívat **šťastnou** milostnou píseň (Já ráda miluju), bohužel ale (tak jako v životě) i milostné písně mohou být **nešťastné** (Plzeňská věž, Ha, ty svatý Vavřínečku). Písní o lásce vznikl velký počet, můžeme se domnívat, že možná i ze všech druhů lidových písní dokonce nejvíc.

1.1.1.2 Obřadní písně

V lidové slovesnosti můžeme najít velký počet obřadů, nejčastější a nám i dnes neznámější jsou samozřejmě **svatby a pohřby**.

Svatba je jedna z největších rodinných obřadních příležitostí. Písně se zpívaly jak během obřadu, tak i při svatební veselici, kdy převládal tanec a taneční hry. Svatba dříve trvala několik dnů, proto byla velkou přehlídkou písní různých funkcí a žánrů kapel, které byly na svatbu pozvány (Už mou milou do kostela vedou, Oženil se brabeneček).

Naopak pohřební písně byly přednášeny členy rodiny nebo nájemnými profesionálními plačkami a doprovázely člověka na jeho poslední cestě (Hřbitove, hřbitove).

1.1.1.3 Obřadní písně výročního (kalendářního) cyklu

Jde o velmi starou tradici společenského slovanského základu. Písně a zvyky této funkce si lidé uchovávají dodnes, to nejen na **Vánoce a Velikonoce**.

Vánoční koledy světských i náboženských motivů zpívali děti, kantoři, chudí lidé, cikáni i obecní zaměstnanci (pastýři, hrobníci atd.) při občůzkách vesnicí či městem. Koledy se zpívaly většinou a-capella nebo při doprovodu jednoduchých hudebních nástrojů, jako je třeba fanfrnoch (Nesem Vám noviny, Fanfr, fanfr, fanfrnoch). Hrály se betlémské hry, tříkrálové občůzky, kde byly písně s prvky lidového divadla. Spousty těchto hudebních inscenací můžeme vidat na Vánoce dodnes.

Velikonoce původně byly provázeny řadou magických praktik, které měly zaručit zdraví člověka a hospodářskou úrodu. Velikonoční pondělí je ve znamení pomlázky, kdy se při obchůzkách za vajíčky používaly různé popěvky (Slepičko má, Hody, hody doprovody).

1.1.1.4 Pracovní písně

Při robotě si lidé zpívali o těžkém údělu práce (Slunečko za hory), k synchronizaci pracovního postupu a k usnadnění vyčerpávající a monotónní práce si pracovníci zpívali písně k rytmu při práci (A já pořád, kdo to je). Když se chtěl někdo pochlubit nebo si postěžovat, jak těžkou práci má, vznikaly písně o řemesle (Kováři, kováři).

1.1.1.5 Rekrutské a vojenské písně

Velké trápení k lidem přicházelo v období odvodů a před odchodem do vojenské služby. Mladý muž se musel loučit s rodinou a se svojí milou (Já husárek malý, Plzeňský vojáci dali sobě zahrát).

1.1.1.6 Dětské písně

Především **ukolébavky** jsou prvním setkáním dětí s lidovou písní. Podoba byla většinou improvizovaná a často se objevovala prozpívaná recitace. Kyvadlový pohyb kolébky má spojitost s neviditelným pulsem života – tepem srdce (Halí, belí).

Další dětské písničky obsahují hry dospělých s dětmi. Důležité jsou pro pohyb a rozeznávání slov, proto obsahují také pohybovou stránku (Vařila myšička kašičku, Paci, paci, pacičky). Následují říkadla do kroku a jiné interpretace s důrazem na rytmus, inspiraci děti nacházely především v přírodě.

1.1.1.7 Kramářské písně – Jarmareční písně

Tyto písně byly často zpívány podle příběhu, který si autor v danou chvíli vymyslel. Kramářských písní se u nás zachovalo ze všech nejméně (Já jsem ten Formánek).

Další druhy jsou například: nešťastné (Boleslav, Boleslav), radostné (Až já na tu vojnu půjdu), taneční (Hajha husy ze pšenice, Tancuj, tancuj), pijácké (Serum let jsem nevidíl neslyšíl muziku, Ta naše hospoda), balady – tragický konec (Osiřelo dítě) a další.²

1.2 Plzeňská lidová píseň

Plzeňská lidová hudba, jak ji známe, je zaznamenána v bohatých pramenech od první poloviny 19. století do osmdesátých let 20. století. Velké množství plzeňských lidových písní má taneční charakter, vyznačují se vyspělým harmonickým a strofickým cítěním a pravidelnou formou. Převládají zde durové melodie, které zjevně souvisí s dudáckým a hudeckým instrumentálním charakterem. Z hlediska širšího pojetí lidové písně je třeba zmínit také řadu písní epických, především kramářských a zlidovělých. Z hlediska textu na Plzeňsku převažují písně s milostnou, pracovní a pijáckou tematikou a lyrické nebo lyricko-epické. Významné místo zaujímají také písně žertovné (tzv. škádlivky) a písně vojenské jako odraz historických událostí.

Mezi obřadní písně charakteristické pro plzeňský venkov se řadí písně svatební (zejm. rouchové – zpívané při stěhování nevěstiny výbavy do nového domova), písně masopustní, májové a dožínkové. V neposlední řadě je nutné zmínit písně duchovní a koledy, které se udržely v aktivní podobě až do druhé poloviny dvacátého století, někde i déle. Plzeň má také vlastní lidovou píseň o Plzeňské věži (Plzeňská věž převyšuje kopce).

Velký vliv na lidovou hudbu měla barokní a klasicistní umělá hudba, která do lidové hudby na Plzeňsku promítla své rysy. Nejvýznamnější roli ve vzájemném prolínání umělé a lidové hudby sehráli kantoři, kteří hrávali ve šlechtických kapelách i na tanečních zábavách a v rámci funkce správce kůru měli rovněž na starost veškeré hudební dění v kostele.

V publikaci *Plzeňsko v lidové písni* Zdeněk Vejvoda dělí plzeňské lidové písně na milostné, taneční a žertovné, pijácké, vojenské a o vojně, o řemeslech a selském hospodářství, myslivecké, svatební, obřadní a koledy, balady a legendy. Texty písní jsou značně různorodé, zpracovávají velké množství témat a mnohdy se v nich vyskytují jadrné výrazy.

² Str. 7-9: PAJER, Jiří. *Svět lidové písně. 4. svazek*. Strážnice: Ústav lidového umění ve Strážnici, 1989, s. 5–7. BYSTROV, Michal. *Od samomluvy k choru aneb Písniček se držte: Čtení o české lidové a zlidovělé písni*. Praha: Galén, 2016. ISBN 978-80-7492-282-4.

Mezi plzeňskými lidovými písněmi jsou větší měrou zastoupeny písně veselé, které i neradostnou problematiku pojmají s humorem, nadhledem a nutnou dávkou furiantství.³

Špalíček je třicetiminutový rozhlasový pořad věnovaný folkloru a lidovému umění západních Čech. Pořad připravují renomovaní tvůrci z oblasti folklorismu. Tvůrci ve svých pořadech zpracovávají témata, která se vážou k lidové hudbě – pořady o výročních a rodinných zvykoslovích, o regionální lidové kultuře, sběratelích, lidových muzikantech, zpěvácích, autorech a dalších. Odrážejí se v nich i životní zkušenosti a postřehy autorů pořadu. Český rozhlas Plzeň zařadil pořad v roce 1993, jeho předchůdcem byl pořad „Hrají a zpívají Plzeňáci“.

Pořad připravují a moderují v průběhu týdne Zdeněk Bláha, Miroslav Šimandl, Michaela Vondráčková, Josef Kuneš, Zdeněk Vejvoda a také Jaroslav Krček (od roku 2007 do roku 2010).⁴

1.3 Lidový tanec

České národní tance jsou velice bohaté. Dá se jich vyjmenovat přes sto. Lidový tanec je svébytný projev lidské pohybové aktivity. Je úzce svázán s instrumentální hudbou a se zpěvem, v tomto spojení vystupuje jako součást folkloru.

Zájem o lidový tanec započal až na počátku 19. století, kdy byl společně s lidovými hudebními projevy chápán jako organická složka národní kultury. Rozbor a spisy tanečních kroků, gest a jiných pohybů vychází ze všech dostupných sbírek českých lidových tanců. Jádro tanečních kroků zapsal profesor Josef Vycpálek.

České tance jsou například: ambit, baborák, skočná, dudák, furiant, kalamajka, kolíbavka, moták, obkročák, rejdovák, řezanka, valčík atd.

³ KARTOGRAFIE PRAHA. *Folklor České republiky = Folklore of the Czech Republic = Folclóre de la República Checa [kartografický dokument]. 1:500 000*. 1. vyd. Praha: Kartografie Praha, 2010, s. 8. ISBN 978-80-7393-097-4.

VEJVODA, Zdeněk. *Plzeňsko v lidové písni I: Antologie historických zápisů hudebního folkloru 19. a 20. století*. Praha: Folklorní sdružení České republiky, 2011, s. 4, 5. ISBN 978-80-904937-3-5.

⁴ ČESKÝ ROZHLAS PLZEŇ. O pořadu Špalíček. *Plzen.rozhlas.cz* [online]. © 2021 [cit. 2021-12-06]. Dostupné z: <https://plzen.rozhlas.cz/spalicek-6709090/o-poradu>

Hlavním tancem u nás je polka, která se vyskytla kolem roku 1830, zprvu byla tanec společenský, až postupně se stala tancem lidovým, ze kterého postupně vzešla skočná, která se dostala až do německých měst. Tato polka je spíše žertovná a odpovídá tomu většinou i text dané písně. Je to tanec dvoučtvrtového taktu a nemá příliš rychlé tempo. Počátek jedné písně ke skočné:

Pekla vdolky z bílé mouky,
sypala je perníkem,
dávala je Honzíčkovi
do komůrky okýnkem.

Další velice známým tancem je kalamajka, ke které se bez proměn řadí šoupavá. Je to velice divoký tanec podobný německým gallopadám. Několik tanců dokola je provázeno náhlým přechodem do tance zpátečního jako například u rejdiváka nebo furianta, po kterém následuje zase polka nebo jiný tanec dokola. Začátek písně Kalamajka:

Kalamajka, mik, mik, mik,
oženil se kominík,
co si to vzal za ženu?
Pastejřovic Mařenu.

„Mezi nejvíce charakteristické tance české náleží Furiant. Tanečník napodobuje nadutého, pyšného sedláka, podpírajíc si boky, dupá, svlíká si kabát, popostrkuje tanečnici a tato tančí zlehka před ním, točí se kolem něho, uchopí se onde s výše podaného prstu a točí se chvíli na jednom místě, až konečně oba spolu zvolna a vážně sousedskou počínají.“

(Neruda, 1859) Furiantovým charakteristickým znakem je dvoudobý rytmus objevující se v melodii rytmizované třídobě. Rytmus je vždy dva třídobé takty a vytváří v nich tři dvoudobé skupiny. Teprve dva třídobé takty jsou rytmicky uzavřený celek (2 x 3 = 3 x 2).
Známý text k furiantovi je:

Sedlák, sedlák, sedlák,
ještě jednou sedlák,
sedlák, sedlák, sedlák,
je velký pán.

Taktěž dudák je velmi charakteristický a starý tanec, který je oblíbený u Plzně a u Rakovníka. Moták a motovidlo jsou tance, kde tanečníci proti sobě rozmanitě poskakují.

Základní formace při tanci jsou různorodé, níže jsou představeny některé z nich:

Individuální – tanečník nemá partnera.

Párová – tanečník tančí bez držení nebo v párovém držení s dvojicí.

Triové – utvoří trojici, tančí bez držení nebo v triovém držení.

Kolektivní – bez držení nebo v kolektivním držení.

Taneční kroky, gesta a jiné taneční pohyby, které ucelují taneční výstupy, jsou například: krok balansový, běhový, obkročný, cvalový, rytmické přešlapování, točky a různé zvedačky.⁵

1.4 Plzeňský lidový kroj

Plzeňský kroj se dá označit za nejpopulárnější kroj z českých krojů. Je to ale také kroj, který si lidé představují v mnoha podobách kvůli tzv. „české selce“ nebo „české Mařence“, tato zpodobnění ale nemají s plzeňským krojem moc společného. Popularita plzeňského kroje je spjata s dílem Bedřicha Smetany – Prodaná nevěsta. *„Po zevní stránce pak navždy spojil skvělé dílo Smetanovo s plzeňským venkovem tamní rodák a nadšený i uvědomělý ctitel národopisného bohatství svého kraje Dr. Jakub Škarda, intendant Národního divadla v Praze. Jeho dílem bylo, že v devadesátých letech min. století ‚Prodaná nevěsta‘ byla uvedena na Národním divadle v krojové výpravě, zhotovené lidovými švadlenami a vyšivačkami z Plzeňska, přesně podle tamních lidových krojů, a v této podobě dobývala si slávy nejen u nás, ale i za hranicemi.“*⁶ Tento kroj se nosil zhruba ve třiceti obcích bývalého plzeňského dominia.

⁵ Str. 10-12: BYSTROV, Michal. *Od samomluvy k choru aneb Písniček se držte: Čtení o české lidové a zlidovělé písni*. Praha: Galén, 2016, s. 9–11. ISBN 978-80-7492-282-4.

SEIDEL, Jan a Josef ŠPIČÁK. *Zahraj mi dokola! (Tance českého lidu)*. Praha: L. Mazáček, 1945.

⁶ ŠOTKOVÁ, Blažena. KROJ PLZEŇSKÝ. *Krojplzen.sweb.cz* [online]. © 2021 [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <http://krojplzen.sweb.cz/kroj10.htm>

1.4.1 Mužský kroj

Mužský kroj se skládá z bílé košile starého střihu s dlouhými rukávy. Kolem krku se ovine bílý šátek cípem dopředu a přes něj se na dva uzly uváže šátek černý. Žluté kožené kalhoty s bohatým prošíváním okolo kapes a na předním dílu jsou zapnuty v pase čtyřmi mosaznými knoflíky a sahají muži pod kolena.

Svobodný hoch dříve nosil tmavomodrou soukennou vestu lemovanou červeným sukнем a množstvím plochých mosazných knoflíků na předním díle. Vesta má delší střih a sahá muži až na boky. Svobodní muži nosí krátký kabátek (kazajku) o něco málo delší než vesta, se stejně hustou řadou knoflíků. Při svatbě si muž přes vestu poprvé oblékl dlouhý šosatý kabát stejné barvy a výšivky jako měla jeho vesta. Na důkaz bohatství nosili sedláci na svatbě i dva kabáty najednou, a to i v teplém období roku.

Na hlavě muži nosí čepice (vydrovky) s červeným nebo zeleným dýnkem. K slavnostním příležitostem se nosí černé klobouky s nízkou plochou střechou a černými pentlemi po stranách zavázané pod bradou v mašli. Na nohy navlékají bílé punčochy a vysoké černé holínky (viz příloha č. 2).

1.4.2 Dívčí a ženský kroj

Ženský kroj se skládá z bílé, u výstřihu a rukávků nabírané košilky, na kterou se navléká šněrovačka s kosticemi, vzadu v pase s vycpanými polštářky, které dříve držely u svátečního kroje až dvacet pět naškrobených plátěných spodniček, sukni a fěrtoch (zástěru). U krku se přes košilku nosí barevný hedvábný šátek s vyvazovanými třásněmi, který se na prsou překříží a zachytí na bocích. Šátky jsou různých barev, hedvábné a protkávané pestrými květy. V zimě se přes šátek nosil modře vyšíváný bílý kabátek z kůže.

Široké spodnice zakrývají vrchní sukni, která bývá světlé barvy (bělavě modrá, sytě růžová), lemovaná hedvábnou pentlí s pestrými kvítky. Přes sukni se uvazuje zástěra (fěrtoch, baborák), která je z bavlny a protkaná podélnými pruhy různých šířek a barev. Na nohy ženy navlékají červené punčochy a obouvají černé botky svázané sytě zelenou stuhou.

Hlavní dominantou kroje je bílý čepeček zdobený plnou nebo dírkovou výšivkou a doplněný širokou složenou „holubičkou“ s vyšívanými konci. Dříve zalomená křídla holubičky převázaná překrásně vyšívanou bílou plenou znamenala vdanou ženu. Těžkou holubičku v zátylku udržují přes čelo jedna až tři úzké černé sametky. Holubice by měla být přibližně stejně velká, jako je šíře spodniček se sukni (čím více spodniček, tím větší holubička). Velikost holubice a šířka sukne značily bohatství dané ženy. V ruce nesmí ženě chybět bíle vyšívaný kapesníček⁷ (viz příloha č. 2).

1.5 Uchovávaní folklorních tradic

Tak jako jinde v Čechách i na Plzeňsku zněly písně a lidová hudba všedních i svátečních příležitostí v průběhu celého roku. Po druhé světové válce vznikaly v celých českých zemích folklorní soubory a muziky, které dodnes zpracovávají výsledky sběratelů v oboru tradiční lidové kultury. Podstatou tzv. folklorismu je využití, adaptace a přeměna tradičních jevů lidové kultury do nepůvodních podmínek a do jevištní prezentace.

V roce 1954 vznikl v Plzni první folklorní soubor Škoda, který dnes vystupuje pod názvem **Mladina**. V současnosti soubor zpracovává lidovou hudbu a tanec z Plzeňska a z jihozápadních Čech. V roce 1958 založil již zmiňovaný Zdeněk Bláha soubor **Úsměv** v Horní Bříže. Bláha je dosud výhradní autor hudebních úprav tohoto tělesa. Zpracovávají lidovou hudbu severního Plzeňska, Chodska a Pošumaví. Folklorní soubor **Rokytko** (původně dětský folklorní soubor z Rokycan) působí v Plzeňském kraji už od roku 1967.

Na Plzeňsku také působí samostatné muzikantské sestavy, například: Lidová muzika z Třemošné, Ledecká dudácká muzika a Malý lidový soubor (MLS). Často právě členové dospělých souborů vedou vlastní folklorní dětské soubory či kapely. Nejvýznamnější jsou například Jiskřička a Mladinka z Plzně, Sluníčko a Rokytička z Rokycan. Při hudebních školách také působí dětské dudácké kapely Plzeňáček, Meteláček a další.

⁷ Str. 12-14: ŠOTKOVÁ, Blažena. KROJ PLZEŇSKÝ. *Krojplzen.sweb.cz* [online]. © 2021, s. 11–13 [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <http://krojplzen.sweb.cz/kroj10.htm>
MLADINA – PLZEŇSKÝ LIDOVÝ SOUBOR. Plzeňský kraj. *Mladina.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://mladina.cz/cs/kroje/plzensky-kroj.html>

Dospělé i dětské folklorní soubory aktivně vystupují, účastní se festivalů a přehlídek doma i v zahraničí, pořádají soutěže, natáčejí svá vlastní CD. Díky tomu všemu (a rozhlasu Plzeň) se stále rozšiřuje divácké a posluchačské zázemí nejen na Plzeňsku.⁸

⁸ Str. 14-15: VEJVODA, Zdeněk. *Plzeňsko v lidové písni I: Antologie historických zápisů hudebního folkloru 19. a 20. století*. Praha: Folklorní sdružení České republiky, 2011, s. 13. ISBN 978-80-904937-3-5.
VEJVODA, Zdeněk. *Plzeňsko v lidové písni II: Antologie historických zápisů hudebního folkloru 19. a 20. století*. Praha: Folklorní sdružení České republiky, 2015. ISBN 978-80-871112-70-0.

2 SOUBOR PÍSNÍ A TANCŮ JISKRA

Soubor písní a tanců Jiskra vznikl v roce 1958. Jiskra, kterou založili Františka a Vladimír Sýkorovi při základní škole v Jablonecké ulici v Plzni, vznikla z původně dětské přípravy souboru Škoda. V roce 1970 se soubor osamostatnil jako folklorní soubor zřizovaný Závodním klubem ROH Železničářů. Jiskra (již jako mládežnický a dospělý soubor) se tehdy programově zaměřila na národopisné oblasti západních Čech – lidové písně z Plzeňska, Chodska a Žinkovska. Hudba souboru vychází z původní štrajchové a dudácké muziky a hudební i taneční zpracování čerpá z národopisných sbírek daných oblastí. Písně v repertoáru jsou psané pro dvoje housle, kontry, dva klarinety, flétnu, dudy a zpěv. Významně se o repertoár a taneční úpravy zasloužili kmenoví členové souboru Miroslav Šimandl, Mariana Klementová, Milan Kadlec, Miroslav Škarda a hostující choreografky Daniely Stavělové.

Současný soubor je tvořen taneční, hudební a pěveckou složkou. Za své existence uskutečnil nespočet vystoupení v České republice i v zahraničí a účastnil se festivalů v různých zemích světa. Muzika spolupracuje s Českým rozhlasem Plzeň a celý soubor se opakovaně představil v České televizi.

Soubor vystupuje v autentických krojích z oblasti západních Čech i v kostýmech pro své hudebně taneční scénické bloky. Nejčastěji soubor můžeme vidět v kroji plzeňském (popis kroje viz strana 11), chodském (domažlický kraj) nebo žinkovským.⁹ Od roku 1997 soubor Jiskra pořádá svého druhu nejvýznamnější plzeňský folklorní festival, který má prestižní status členství v mezinárodní organizaci CIOFF (více informací viz pátá kapitola).¹⁰

⁹ Str. 16: *Soubor písní a tanců JISKRA* [online]. Plzeň: Soubor písní a tanců JISKRA, 2022 [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <http://www.souborjiskra.eu/>

¹⁰ VEJVODA, Zdeněk. *Plzeňsko v lidové písni II: Antologie historických zápisů hudebního folkloru 19. a 20. století*. Praha: Folklorní sdružení České republiky, 2015. ISBN 978-80-87112-70-0.

2.1 Repertoár

Jak už bylo výše řečeno, soubor Jiskra zpracovává lidové písně z Plzeňska, Chodska a Žinkovska. Repertoár souboru je tvořen tanečními pásmy, která se skládají z úprav lidových písní z dané oblasti na určité téma. Taneční pásma vystihují a znázorňují venkovský život spjatý s přírodou, tradicemi, radostmi i neštěstím lidí.

Tanec v daném pásmu je choreograficky a scénicky postaven tak, aby co nejvíce divákovi přiblížil dané téma. Pásma mohou být různě dlouhá (od pěti minut až po hodinu). Muzika k pásmům vychází ze sbírek lidových písní, které jsou následně upraveny do podoby hrátelné pro obsazení muziky, kombinuje se více lidových písní dohromady a přidávají se spojovací instrumentální mezihry, které jsou většinou variací na danou píseň.

Dále má soubor v repertoáru samostatné písně a skladby, které nejsou součástí tanečního pásma. Bývají často upraveny pro danou zpěvačku či zpěváka, které doprovází muzika souboru Jiskra.

2.1.1 Plzeňské tance

V roce 1962 upravil hudební doprovod pro muziku Josef Vršecký a choreografii k tanci sestavila Mariana Klementová. Jde o tanečně-hudební pásmo zpracovávající folklorní materiál z okolí Plzně.

2.1.2 Formanskou cestou

V roce 1982 upravil hudební doprovod pro muziku Miroslav Šimandl a choreografii k tanci sestavila Daniela Stavělová. *„Obsáhlé taneční pásmo zpracovávající téma života starých formanů, jejichž životním posláním i láskou jsou dálky. Celé pásmo tanečně a hudebně mapuje skutečnou formanskou cestu – začíná na Chodsku (Tuším, tuším; Pote se lidičky, pote se dívat; Já sem forman). Zvláštní pozornost si zaslouží zastavení v Kolovči, kde podle staré pověsti stával mlýn, který jednou za rok místo mouky semlel z 9 starých bab 1 mladou dívku (Mletí bab; Mlynářský řemeslo; Koloveč je hezký město).“¹¹*

¹¹ SOUBOR PÍSNÍ A TANCŮ JISKRA. Repertoár. *Souborjiskra.eu* [online]. © 2022 [cit. 2022-01-06]. Dostupné z: <http://www.souborjiskra.eu/repertoar>

„Putování pokračuje přes Klatovy, kde se dříve křižovaly formanské cesty (Klatovák – tanec hrdých formanů, kteří ve formanské hospodě pyšně vyzývají dívky k tanci. Ty si ale nenechají poroučet a připraví je o jejich pýchu – o formanský šátek) a formanská cesta šťastně končí u Plzně v Tlučné u formanovy milé (Minet).“¹²

2.1.3 Přádsky a rozpřádsky

Rozverné taneční pásmo zasazené do doby po svatomartinském posvícení – do doby přástek. Pásmo vzniklo v roce 1985, hudebně ho upravil Miroslav Šimandl a choreografii zpracovala Daniela Stavělová. Veškeré informace a detailní popis pásma jsou vypsány v archivu souboru písní a tanců Jiskra, níže jsou alespoň krátké informace o tomto tématu.

Přádsky: Začínaly po svatomartinském posvícení a po 11. listopadu a trvaly až do čtvrté neděle zvané Družební (13. dubna). Přádleny s kolovratem zasedly do kruhu kolem visacího krbu nebo lampy a daly se do práce. Chlapci chodili „do přástek“ o něco později. Sedli si za děvčata a vyráběli košťata, houžve nebo šindele. Při večerech se vyprávěly vtipy, zpívalo se a družně hovořilo. Občas po novém roce přišla také muzika, kolovrátky se daly stranou a mohlo se tancovat. Do přástek chodily také maškary, chlapci se převlékli třeba za postavy Lucíí, kozla, kominíka nebo mlynáře a přádleny škádlili. Když některá z přádlen usnula, chlapci jí neváhali za krk naházet sních.

Rozpřádsky či tzv. spouštědlo: Slavnosti na ukončení přástek o Družební neděli. Hospodář přásky ukončil, kolovraty, přeslice a vřetena se uklidily na půnebí, děvčata napekla koláče a mlýnky (koláč či placka s drobenkou), nakoupilo se pivo a rosolka, vařila se káva a čaj. „Muzikanti přišli pro přádleny a odvedli je do hospody. Každý chlapec si vybral tanečnici, která ale musela nejprve zaplatit žertovné náhrady za výlohy té hospodyni, u které se přádsky konaly. Vybíralo se tak zvané „na světlo, na koště a džbán“.“¹³

¹² SOUBOR PÍSNÍ A TANCŮ JISKRA. Repertoár. *Souborjiskra.eu* [online]. © 2022 [cit. 2022-01-06]. Dostupné z: <http://www.souborjiskra.eu/repertoar>

¹³ VONDRÁČKOVÁ, Michaela. Přádsky našich předků: kolovraty, přeslice a veselá nálada. In: *Plzen.rozhlas.cz* [online]. 15. 12. 2021 [cit. 2022-01-07]. Dostupné z: <https://plzen.rozhlas.cz/prastky-nasich-predku-kolovraty-preslice-a-vesela-nalada-8640972>

2.1.4 Na Dílech u Honců

Vlasta Černá a Miloslava Žáčková v roce 1996 vymyslely choreografii na úpravu hudby Miroslava Šimandla. Hudebně-taneční pásmo vychází z folklorního materiálu národopisného regionu Chodsko. Hudbě vévodí charakteristický nástroj – chodské dudy. V tanci je ztvárněná veselá atmosféra, která je na Chodsku vždy tam, kde je muzika.

2.1.5 Vojenská

V roce 2000 upravil hudbu Miroslav Šimandl a choreografii vytvořila Hana Touchová. Taneční pásmo zpracovávalo motivy loučení a odvodu na vojnu. Vojenské odvody v minulosti představovaly proces organizovaného doplňování armády mladými rekruty. Tanec začíná loučením mladého chlapce s jeho dívkou.

2.1.6 Filipojakubská noc

V roce 1998 choreograf Milan Kadlec a hudební upravovatel Miroslav Šimandl zpracovali pro soubor Jiskra pásmo inspirované tajemnou filipojakubskou nocí. *„Filipojakubská noc z 30. dubna na 1. května mívala v lidové víře našich předků zvláštní místo. Věřilo se, že té noci provádějí své nejtemnější rejdy čarodějnice. Slétají se na kopcích a opuštěných místech a radí se, jak komu nejvíc uškodit.... Tato noc měla v sobě zvláštní magii a také babky kořenářky během ní vyrážely na léčivé byliny. V žádnou jinou dobu prý bylinky neměly silnější a léčivější moc.“*¹⁴ Jiskra toto pásmo poprvé zahrála na svém výročním koncertě k 40. narozeninám souboru.

2.1.7 Hašteření

Asi nejčastěji souborem tancované a hrané pásmo je o plzeňských ženách a pivu, ve kterém se objeví nejen motiv písně „Plzeňská věž“, ale i spousta veselých a hanlivých písniček „Já sem Plzeňák“, „Já ubohá děvečka“ nebo „Jaká by to hanba byla“. V roce 2006 hudbu upravil Miroslav Škarda a choreografii zpracovala Hana Touchová.¹⁵

¹⁴ VONDRÁČKOVÁ, Michaela. Filipojakubská noc se blíží, pozor na čarodějnice! In: *Plzen.rozhlas.cz* [online]. 29. 4. 2016 [cit. 2022-01-10]. Dostupné z: <https://plzen.rozhlas.cz/filipojakubska-noc-se-blizi-pozor-na-carodejnice-6738749>

¹⁵ Str. 17-19: SOUBOR PÍSNÍ A TANCŮ JISKRA. Repertoár. *Souborjiskra.eu* [online]. © 2022, s. 15–17 [cit. 2022-01-06]. Dostupné z: <http://www.souborjiskra.eu/repertoar>

2.2 Listy ze souborové kroniky – ohlédnutí do minulosti

Historie souboru je velice pestrá a díky kronice souboru také pečlivě zaznamenaná. Zde jsou uvedeny stručné ukázky historických dat od vzniku souboru.

1958 – Dne 1. prosince vznikl pionýrský taneční soubor z iniciativy učitelky Františky Sýkorové. První generace souboru Jiskra byla tvořena žáky třetí třídy 15. ZDŠ v Jablonecké ulici v Plzni. Tančili v doprovodu magnetofonové nahrávky či gramodesky, později jim hrály housle a kytara. Soubor vyhrál první ocenění v okresním i krajském kole Soutěže tvořivosti mládeže.

1959–1961 – Jiskra si zopakovala vítězství v obou kolech soutěže. Nejúspěšnějšími pásmy se staly „Česká písnička“ a „Pozdrav z Plzně“ spolu s pásmem písní Františka Kmocha. 27. března 1960 se uskutečnilo první celovečerní vystoupení, završila se tak stovka uskutečněných vystoupení za tři roky. Jiskra poprvé vystoupila na Chodských slavnostech. Soubor do roku 1961 vedla sama soudružka učitelka Františka Sýkorová.

1962–1963 – Jiskra se v Bratislavě účastnila ústředního kola Soutěže tvořivosti mládeže. Soubor obsadil druhé místo a byl vyhlášen jako nejlepší soubor české oblasti. Pod vedením Josefem Vršeckým se začínala utvářet lidová muzika složená z učitelů a rodičů dětí. Se souborem začal spolupracovat malíř Lumír Topinka, který obstarával scénickou úpravu a návrh kostýmů. Soubor se poprvé účastnil festivalu ve Strážnici (druhý nejstarší folklorní festival v České republice).

1964 – Uskutečnil se první zahraniční zájezd do Francie. 17. března se konal slavnostní večer písní a tanců pionýrského souboru Jiskra s názvem Na novou cestu. Vystoupení se konalo k pátému výročí souboru a ke dvoustému vystoupení, a to pod vedením F. Sýkorové, choreografky Mariany Klementové a hudebníka J. Vršeckého.

1965–1966 – Soubor několikrát s úspěchem vystoupil na Pražském hradě. Děti odjely na zahraniční zájezd do Erfurtu v Německu.

1967–1968 – Učitelce Františce Sýkorové 29. dubna udělil prezident republiky Antonín Novotný významné státní vyznamenání „Za vynikající práci“. Soubor reprezentoval v NDR na folklorním festivalu Rodilstadt.

1969 – Tanečníci, kteří opouštěli devítiletou základní školu, museli zároveň opustit Jiskru. Mnozí z nich ale dále pokračovali v některém ze souborů při závodních klubech, především v Souboru písní a tanců Škoda Plzeň. První společné vystoupení se uskutečnilo 6. března. Vedoucí lidové muziky souboru Jiskra byl František Lukáš.

1970 – Zájem mladých lidí o folklor vedl k myšlence založit nový a samostatný soubor při některém ze závodních klubů. Odchod M. Klementové ze souboru Škoda myšlenku podpořil. V roce 1970 přešla druhá generace členů souboru ze školních lavic ke ZK Železničářů v Plzni. Vznikl tak mládežnický a později dospělý Soubor písní a tanců Jiskra. M. Klementová se stala souborovou choreografkou. Jiskra při 14. ZDŠ, která byla tehdy uznávaná jako jeden z nejlepších souborů bývalého Československa, pracovala do roku 1977.

Vedoucími mládežnického souboru byli zkušení vedoucí Mariana Klementová, Vladimír Sýkora a později i Josef Řežábek. Postupně se na mládežnický soubor zaměřoval ještě větší zájem než na dětský soubor Jiskra. V repertoáru souboru se objevují kromě písní a tanců z Čech i velmi úspěšné tance z Moravy a Slovenska. Postupně se soubor rozhodl zaměřit a postupně zpracovávat materiály z jihozápadních Čech.

1971–1973 – Premiérou pásma „Od Radyně k Čerchovu v písni a tanci“ započala dlouholetá spolupráce s Ing. Miroslavem Šimandlem. Jiskra také natočila v těchto letech pořad pro Českou televizi.

1974–1975 – Soubor získal první hlavní cenu v krajské soutěži folklorních souborů v kategorii jednotlivých choreografií. Z národního festivalu v Třinci Jiskra přivezla čestné uznání za tanec „Ku ku“ (hudba M. Šimandl, choreografie M. Kadlec). Uskutečnila se premiéra „Bud’me všichni veselí“.

Po tomto celovečerním představení následovala skoro pětiletá přestávka. Soubor po odchodu dlouholetých vedoucích málo vystupoval a nepracoval na novém programu. Proto odešla většina tanečníků k souboru Škoda Plzeň. V ZK železničářů zbyla jen lidová muzika a hrstka tanečníků. Východiskem byl konkurz a tvrdá práce začala takřka od začátku. Od roku **1976** byli vedoucími souboru M. Kadlec a J. Řežábek, od roku **1977** pak Ing. Miroslav Šimandl a Ing. Jaromír Konrády.

1981 – V tomto roce došlo k založení dětského souboru Jiskřička (více ve třetí kapitole). Později se do Jiskry vrátili zpět někteří členové dospělého souboru a výsledkem společné práce byla premiéra pořadu „Ze zázračných studánek“, která otevřela souboru cestu k dalším úspěchům. Jiskra si znovu začala vozit ocenění z některých vystoupení a byla hostem tradičního festivalu „Železničářská Zvolen“. Pět tisíc diváků s nadšením zhlédlo vystoupení Jiskry na galakonzertu v kulturním paláci v Drážďanech.

1983 – Jiskra slavila 35. výročí založení. Soubor byl za své umělecké výsledky zařazen do státní reprezentace Ministerstva kultury tehdejší Československé socialistické republiky. Tento rok také Jiskra odjela reprezentovat republiku na 5. mezinárodní folklorní festival do Dendermonde v Belgii, odkud se vrátila jako nejlepší účastník.

1985 – Jiskra se opět vrátila do belgického Dendermonde, představila se také v Anglii a Sýrii. Kromě každoročního vystoupení byl také uspořádán První staročeský bál, který je tradicí dodnes.

1986 – 1987 – Jiskra se představila ve Sverdlovsku a v ruské Moskvě. V Plzni poprvé přivítali svůj partnerský soubor Reynout z Belgie, který představili veřejnosti ve společném celovečerním pořadu. Z mezinárodního festivalu v polském Zakopaném si Jiskra přivezla bronzovou čupagu v konkursu kapel, sólistů a instrumentalistů a cenu města Nový Targ.

1988 – Proběhlo natáčení pro Československou televizi, šlo o pořad „Formanskou cestou“. Tento rok se také pořádal slavnostní jubilejní koncert k třicátému výročí založení Souboru písní a tanců Jiskra nositele Ceny Antonína Zápotockého s názvem „Taková je Jiskra aneb V písni jsou vzpomínky“.

1989–1993 – Účast na festivalech v Belgických městech Jambes a Dendermonde. Soubor písní a tanců začal zkoušet v Domově dětí a mládeže v Pallově ulici a účastnil se desítky vystoupení po celé republice.

1994 – Čtyři členové muziky se účastnili jako zástupci západočeské kultury podpisu partnerské smlouvy se Švýcarským Winterhurem. Jiskra vyjela na sedmidenní turné na dánském ostrově Bogo.

1995–1996 – Absolvování zájezdu do italského města Penne Sant Andrea na 19. Mezinárodní folklorní festival. Toto období znamenalo i vystoupení na oslavách 100. výročí Národopisné výstavy československé, velmi úspěšné turné do Francie a účast na tradičních slavnostech v německém Hirschau.

1997 – Realizace vlastního mezinárodního folklorního festivalu v Plzni za podpory Magistrátu města Plzeň, Nadace 700 a řady sponzorů. Folklorní festival Jiskra pořádá tento festival každoročně dodnes. Během roku natáčela muzika souboru v plzeňském studiu Českého rozhlasu. Vzniklo 33 snímků za režie Jana Slimáčka, jež se staly základem připravovaného CD.

1998 – Uskutečnila se slavnostní premiéra s názvem „Až pojedu kolem Radyně“ k příležitosti 40 let Souboru písní a tanců Jiskra. Konal se zájezd na festival do Dendermonde a Edegen v Belgii. Předvánoční setkání s muzikou a zpěváky SPaT Jiskra s hostem Michalem Polcarem.

1999 – Jarní pořad souboru „Přijeli jsme na máje“, na kterém představila Jiskra svého hosta z Moravy: Národopisný soubor písní a tanců Velička. Soubor na třetím pořádaném mezinárodním folklorním festivalu v Plzni pokřtil své 1. CD s názvem „Až pojedu kolem Radyně“, kde lze najít dvaatřicet písní v interpretaci souboru Jiskra. V předvánočním pořadu souboru „My k Vám dneska přicházíme se svatou Lucií“ se uskutečnila premiéra pásma Filipojakubská noc.

2000 – Účast Jiskry na MFF v Jáchymově, v Klatovech, Hradci Králové a v Českém Kostele. Uskutečnění zájezdu do Finska na IV. Mezinárodní folklorní festival v Turku, kde Jiskra prezentovala Českou republiku. Dále soubor již tradičně navštívil Mulhdorfu v Německu na Internationaler Schutzen – und Trachtenzug, který navštěvuje dodnes pravidelně. Jiskra přijala pozvání na oficiální delegace do partnerského města v rámci akce „Československé euroregionální iniciativy“ v Liptovském Mikuláši na Slovensku. Soubor také vystoupil na oslavách 10. výročí Folklorního sdružení České republiky a jako každý rok pořádal vlastní koncert, Staročeský bál a především MFF Plzeň.

2001 – Jiskra vystoupila na XIII. Čermenských slavnostech v dolní Čermné a slavnostně zahájila Mezinárodní letní jazykovou školu v Plzni. Soubor absolvoval zájezd na 38. týden beskydské kultury a 12. MFF CIOFF® v Polsku. Soubor vystoupil na slavnostním veřejném představení znaku a praporu obce Bujesily. Dudáci Jiskry se zúčastnili II. ročníku „Gajdovačka“ v Oravské Polhory na Slovensku.

2002 – Jiskra se zúčastnila 8. MFF ve Frýdku-Místku a přijala pozvánku na Chodskou hyjtu v Mrákově. Prodloužený víkend členové souboru strávili v Guttenbru v Rakousku na 10. Jahre „Freistadter Sunnseite“ a do zahraničí soubor vyjel do Limoges ve Francii na 2. Journées Tchques de Limoges.

2003 – Jiskra se zúčastnila hodinového soutěžního pořadu dvou kapel (Jiskra z Plzně a Rokytka z Rokycan) v přímém přenosu Českého rozhlasu Plzeň, v programu „U muziky s Plzeňáky aneb o chodovarský soudek“, Jiskra soutěž vyhrála. Dále pořádala koncert k 50. výročí uměleckého vedoucího souboru Miroslava Šimandla s názvem „S lidovou písničkou se nestárne, ale pouze šediví...“ a uskutečnila společný koncert „Javorník s Jiskrou“ v Brně. Účastnila se 58. MFF „Strážnice“. Na společný víkend se členové souboru vydali do Bystřice pod Hostýnem na 4. MFF „Na rynku v Bystřici“ a další prodloužené víkendy strávili na 5. MFF v Lužicích v Německu a na 34. MFF „Slezské dny“ v Dolní Lomné. Soubor odjel na zájezd do Bissegem v Belgii na Internationaal Folklore Festival. Dále se tento rok soubor účastnil oslav 10. výročí partnerství města Plzeň a Regensburg a regionální přehlídky dospělých souborů v Klatovech.

2004 – V tomto roce přijel Javorník za Jiskrou do Plzně a uskutečnili česko-moravské vystoupení. Další vystoupení bylo například pro Spolek česko-německého porozumění. Mezinárodní folklorní festivaly, které tento rok Jiskra navštívila, byly ve Světlé nad Sázavou „Horácko tančí a zpívá“, v Písku, ve Velké Bystřici a v Třebíči „Třebíčské bramborobraní“. V prosinci muzika Jiskry natáčela v Českém rozhlase.

2005–2008 – Jarní koncert s názvem „Ať se zaraduje moje srdíčko“ v rámci cyklu společných česko-moravských vystoupení. Hostem pořadu byl soubor Ratiškovská dolina z Ratiškovic. Spoluúčinkoval dětský soubor Jiskřička. Účast na reprezentačním středoevropském folklorním plese. Jiskra slavila 50 let, což spojili se křtem nového CD „Vod Plzně písničky vezeme...“. Pořad se uskutečnil v rámci 12. Mezinárodního folklorního festivalu CIOFF v roce 2008.

2009–2010 – Soubor Jiskra uskutečnil zájezd do New Wales v Severním Irsku na International Musical Eisteddfod Llangollen. Dále Jiskra natáčela dokument pro Česko – Bavorské kulturní centrum v Schonsee, Vrčeň. Účastnila se VIII. MFF Zlínské besedování, VI. MFF Vsetínský krpec a V. MFF Tojštenského panství v Krásné Lípě.

2013 – Účast Jiskry na 77. Pošumavském věnečku v Národním domě Praze na Vinohradech. Jiskra absolvovala zájezd na folklorní festival Raíces Uniendo Cluturas do San José v Kostarice. Dále také zahájila oslavy 20. výročí partnerství Plzně a Regensburgu. Uskutečnil se koncert k 55. výročí souboru Jiskra v DJKT v Plzni. Víkend soubor společně strávil na 20. středočeském festivalu „Tuchlovická pouť“.

2014–2015 – Soubor Jiskra byl hostujícím souborem na Výročním koncertě souboru Nisanka z Jablonce nad Nisou. Zájezd soubor uskutečnil na IX. IFF CIOF Golden Ring do Moskvy v Rusku, účastnil se 79. Pošumavského věnečku v Národním domě na Vinohradech a vystoupil na Slavnostech svobody na Náměstí Republiky v Plzni. Víkend členové souboru strávili na MFF Pod Zvičinou v Lázních Bělohrad.

2016 – V tomto roce bylo poprvé uskutečněno Adventní zastavení Souboru písní a tanců Jiskra U Ježíška v Plzni, vánoční vystoupení se následně stalo každoroční tradicí. Soubor vystoupil na MFF v Červeném Kostelci a na 6. Pojizerským folklorním festivalu.

2017–2019 – Jiskra se účastnila MFF ve Zlíně „Zlínské besedování“, MFF ve Frýdku-Místku, MFF ve Strážnici a na Burčákových slavnostech v Boršicích. V Karlových Varech natáčela pro korejskou produkci. Tanečníci souboru se zúčastnili projektu na Náměstí Republiky v Plzni a zatančili si v opeře Prodaná nevěsta. 28. 10. 2018 byla vysazena v Plzni Folklorní lípa republiky. Každý rok proběhlo vystoupení na Slavnostech svobody na náměstí republiky v Plzni.

2020–2021 – Většina akcí souboru Jiskra byla zrušena kvůli pandemii Covid-19. Zvládli uspořádat alespoň společný koncert Souboru písní a tanců Jiskra a tanečního souboru Rokytí z Rokycan s názvem „Jedna je cestička“. Účastnili se 85. Pošumavského věnečku v Národním domě a tento rok Soubor Jiskra navázal spolupráci se selským dvorem u Matoušů v Plzni – Bolevci, kde bude pravidelně vystupovat.

V roce 2021 započal projekt Tradice v obrazech, který bude zachycovat fotografie lidových krojů od Chodska přes Plzeňsko až po Prahu. Soubor Jiskra ochotně k fotografování zapůjčil (ve spolupráci Národopisným muzeem Plzeňska) své kroje i modely (členy souboru).

Jiskra kromě jiného každoročně pořádá vlastní vystoupení, staročeský bál souboru a tradičně od roku 2016 adventní koncert v kostele U Ježíška v Plzni. Na Velikonoce mužská část souboru autobusem navštěvuje děvčata a prosí je o koledu. Každý rok se soubor účastní mnoha vystoupení v Plzeňském kraji.¹⁶

2.2.1 Vedení souboru

Ve vedení souboru se od založení souboru vystřídala velká spousta skvělých muzikantů a tanečníků. Každý vedoucí souboru přinesl něco nového a provedl soubor dalšími roky účinkování. Díky nahlédnutí do souborové kroniky máme možnost uspořádat přehled působení všech vedoucích.

1958–1977 – Františka Sýkorová: učitelka na 15. ZDŠ v Jablonecké ulici v Plzni, zakladatelka dětského souboru Jiskra

1962–1968 – Josef Vršecký: zakladatel lidové muziky souboru Jiskra na 15. ZDŠ

1964–1970 – Mariana Klementová: choreografka Jiskra při 14. ZDŠ

1969 – František Lukáš: vedoucí muziky dětského souboru Jiskra

1970–1976 – Mariana Klementová, Vladimír Sýkora a později i Josef Řežábek: vedoucí nového mládežnického souboru později dospělého Soubor písní a tanců Jiskra při ZK Železničáři v Plzni

1976 – M. Kadlec a J. Řežábek: vedoucí souboru

1995–2006 – Miroslav Šimandl: umělecký vedoucí souboru a upravovatel lidových písní a tanců

1995–2005 – Jaromír Konrád: organizační vedoucí souboru

1995–2003 – Karel Šlass: vedoucí hudební složky souboru

¹⁶ Str. 20–26: Dostupné z: Kroniky souboru písní a tanců Jiskra od roku 1958-2022.

1995–2003 – Milan Kadlec: vedoucí taneční složky souboru

2003–2008 – Miroslav Šimandl ML.: vedoucí hudební složky a upravovatel lidových písní a tanců

2003–2014 – Hana Touchová: vedoucí taneční složky souboru

2003–2005 – Marek Weinfurt: vedoucí taneční složky souboru

2005–2006 – Miroslav Šimandl: organizační vedoucí souboru

2006–2021 – Miroslav Škarda: organizační vedoucí souboru a upravovatel lidových písní a tanců

2008–2018 – Tomáš Jakubčík: vedoucí hudební složky souboru

2008–2014 – Stanislav Stašek: vedoucí taneční složky souboru

2014–2021 – Petra Konrádyová: vedoucí taneční složky souboru

2018–2021 – Miroslav Škarda: umělecký vedoucí a vedoucí hudební složky souboru

Od roku 2021 – Jiří Bísek: člen výboru, statutární zástupce souboru a vedoucí taneční složky

Od roku 2021 – Jakub Slovan: člen výboru a vedoucí hudební složky

2.3 Ohlasy v tisku

O Souboru písní a tanců Jiskra vyšla spousta novinových článků každý rok od jejího vzniku. Psalo se o cestách, vystoupeních a úspěších Jiskry. Bohužel ale vždy není známo, které noviny daný článek vydaly, ústřižky článků jsou dostupné v kronice souboru Jiskra. Alespoň některé články budou v této části krátce představeny.

První dochovaný ústřížek novinového článku se v kronice Jiskry nachází z roku 1960. Dne 15. 5. sovětský novinový deník Pravda vydal o Jiskře článek s názvem „Mladí před volbami“. Píše se zde o tom, že pionýři 14. osmileté základní školy nastudovali pěkné pásmo o dvou částech: „Vítězný květen“ a „Pozdrav z Plzně“. Ukázkou pásma soubor předvedl na předvolební schůzi uličního výboru volebního obvodu 21. Nadšení diváků dle článku nebralo konce.

Krásný článek vyšel v roce 1962 s titulkem „Za tři roky stokrát na podiu“. Text začíná slovy: „*Máme v Plzni málo pionýrských souborů, které by tak systematicky a pravidelně pracovaly jako soubor ‚Jiskra‘ ze základní devítileté školy*“ (Ze života jednoho souboru STM). Koncert ke stému výročí podle slov článku byl nejen pěknou ukázkou cílevědomé a záslužné práce, ale byl i vzorným příkladem pro ostatní školy, jak by měla vypadat spolupráce školy se sdružením rodičů. O tomto krásném vystoupení v novinách vyšlo spoustu další milých článků.

„Vrátili se s úspěchem“ je článek, který vyšel v roce 1966 po návratu pionýrského tanečního souboru Jiskra z pětidenního zájezdu do NDR. „*Soubor Jiskra si z NDR přivezl zlatou medaili města Erfurt, udělovanou za vynikající výkon v lidové umělecké tvořivosti. Tento výjezd přispěl k dalšímu sblížení obou národů.*“ (sý)

Článek s titulkem „Jiskra oslavila dvě výročí“ napsal Josef Vršecký 9. 6. 1970 o vystoupení Jiskry na 25. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou a také o jedenáctileté existenci souboru. „*Bývá dosti neobvyklé, aby dětský soubor měl takovou životnost a mnozí si kladou otázku, v čem to spočívá. Odpověď je na pohled prostá. O soubor pečuje skupina nadšenců v čele s učitelkou F. Sýkorovou, nositelkou vyznamenání ‚Za vynikající práci‘... Jubilejní večer lidových písní a tanců souboru Jiskra byl mistrovskou ukázkou práce s dětmi.*“ (Josef Vršecký)

„*Soubor Jiskra ZK železničářů Plzeň předvedl průřez své práce v pěti tanečních číslech. Hlavně tanec KU KU se výrazněji odlišil od ostatních svým osobitým charakterem, dobrou hudební a taneční stavbou. Pro kolektiv mladých lidí, jakým soubor Jiskra je, by byla potřebná jednota mezi hudební a taneční složkou. Reprodukce taneční složky vyžaduje zvýraznění a skladby dopracování tak, aby přispívaly k navazování dobré nálady.*“ Tato slova napsala L. Prokošová v roce 1976 o Jiskře ve článku „Popularizují lidové umění“. Článek vyšel po krajské soutěži folklorních souborů v Horní Bříze, které se účastnilo pět folklorních souborů. Jiskra s tancem „KU KU“ postoupila do národní přehlídky v Třinci.

V roce 1983 vyšlo několik krásných článků přímo o Jiskře – například článek s titulkem: „Jiskra v Belgii skutečně zajiskřila. Museli vždycky přidat“. V textu Inka Bílá chválí Jiskru za vzornou reprezentaci státu. „*Reprezentovali, a dlužno hned dodat, že výborně, naši republiku na mezinárodním festivale lidového umění v městě Dendermonde, kam je vyslalo ministerstvo kultury ČSR.*“ Článek vyšel 6. 9. 1983. O tomto výjezdu se psalo

i v dalších člancích – například: „Jiskra opět doma“. Sovětský novinový deník Pravda 3. 9. 1983 psal o vystoupení: „S lidovou muzikou se šediví, ale nestárne“. Celá stránka deníku je věnovaná tehdejšímu vedoucímu souboru Miroslavovu Šimandlovi a jeho historii s Jiskrou. Článek napsal Petr Munda.

„Je to sotva čtrnáct dní, co jsme získali první cenu za umělecké ztvárnění lidových tanců z Plzeňska na 6. ročníku celostátní přehlídky folklorních souborů na železnici zvolen 86, pochlubil se Karel Bicek.“ Takto začíná text o Jiskře v časopise Květy, který připravil 28. 10. 1986 Jiří Blahota. Tento rok Jiskra vyrazila do Moskvy a o jejím velkém úspěchu novináři napsali například: „Na rozhraní Evropy a Asie“, „Při Uralském čaji“, „Nesmírně vřelé přijetí – Rádi budou vzpomínat na svůj pobyt ve Sverdlovsku“.

„A folklor Kouzlí dál...“ se jmenoval článek v Plzeňském folklorním přehledu publikovaný v prosinci 1994 o současnosti a předvánoční premiéře souborů Jiskřička a Jiskra. „*Folklorní soubor písní a tanců Jiskra a jeho dětská součást Jiskřička proslavily českou lidovou hudbu a tanec už pěkně daleko za branami Plzně... Těšit se mohou i příznivci Jiskry – na publikaci shrnující její činnost za poslední léta. A kdo se může stát členem souboru? Třeba i vy, pokud projdete úspěšně konkursem.*“ (Petr Dvořák)

Dne 6. 4 1988 v Západočeském železničáři ve článku „Závodní klub patří železničářům“ v odstavci „Zájmová umělecká činnost“ o Jiskře vyšlo: „*Soubor písní a tanců Jiskra pod vedením Ing. M. Šimandla odvedl za uplynulé období velký kus práce a výrazně pozvedl svou uměleckou úroveň...*“.

„Na lidovou notu“ je článek, který se v podnikových novinách ŠKODA a.s. (Škodovák) objevil v roce 1995. „*Folklorní soubor Jiskra má v plzeňském kulturním světě již desítky let své pevné místo. V řadách souboru vyrostla za léta jeho působení celá škála tanečních, pěveckých i hudebních nadšenců...*“ (Dana Brychová)

Plzeňský deník 28. 1. 1999 vydal článek: „Soubor písní a tanců Jiskra v roce 1999“, který napsala členka souboru Michaela Benešová. K vydání CD souboru vyšel další článek v Plzeňském deníku: „Až pojedu kolem Radyně...“. „*Profilová CD folklorního souboru jsou jen částečnou vizitkou časově náročné kolektivní práce – chybí taneční složka, která je vždy spolu s pestrostí lidových krojů efektivní podívanou, přitažlivou pro oči diváků... Dvaatřicet písní představuje bohatou zeň rozhlasových nahrávek, vzniklých v plzeňském studiu*

Českého rozhlasu pod patronací vynikajícího hudebního režiséra a skladatele Jana Slimáčka. Autor úprav je umělecký vedoucí Jiskry Ing. Miroslav Šimandl...“ (PhDr. Marta Ulrychová)

Článek „Jiskra zvěstuje radost“ vyšel v časopise Kultura 12. prosince 2003. „Čtyřicet pět let oslaví dvěma koncerty plzeňský soubor Jiskra. Program s názvem Radostnou novinu zvěstujem...“ (Petr Dvořák)

Titulek „Jiskra svým tancem dobyla světové zlato“ se vázal k 63. ročníku Llangollen International Music Eisteddfod 2009, Llangollen v Severním Walesu, který se konal 6.–12. 7. 2009. „Kdyby měl každý souborák (tak si říkáme my, členové folklórního souboru Jiskra) spočítat, kolik volného času a úsilí věnoval souboru... Jsou ovšem věci, které nelze přepočítávat na hodiny a dny, vynaloženou energii, protože je děláme s láskou. A že je jí někdy třeba notná dávka! Velkou odměnou pak pro nás bývá jakékoliv vydařené vystoupení a také každoroční souborové výjezdy do zahraničí. Letos jsme měli možnost 6.–12. 7. vycestovat za kanál La Manche do pro nás vzdáleného Walesu.“ (Hana Touchová)

„Exoti z Jiskry bavili děti v Karibiku“ je názvem článku, který vyšel v roce 2013 po návštěvě Kostariky. „Byli jsme tam za exoty, shodují se členové plzeňského folklórního souboru Jiskra, když vzpomínají na svou účast na mezinárodním folklórním festivalu v hlavním městě Kostariky San José. Jde vůbec o první evropský soubor, který se kdy na tomto festivalu představil...“ (Miroslava Tolarová)

Dne 15. 4. 2015 v Plzeňském deníku vyšel článek o „Velikonočním koledování Souboru písní a tanců JISKRA“. „Slavnostním koncertem s názvem ‚60 let s JISKROU v oku‘ v Divadle J. K. Tyla oslaví 12. listopadu 2018 svoje jubileum jeden z nejstarších folklórních souborů západních Čech, plzeňská Jiskra. Současná Jiskra pod vedením Miroslava Škardy, Petry Konrádyové a Tomáše Jakubčíka je mladá a tvůrčí, nepřehlédnutelně se podílí na kulturním životě svého regionu, skvěle reprezentuje Plzeň, západní Čechy a Českou republiku v blízkém i dalekém zahraničí. K jejich kulatému jubileu nezbyvá než popřát další roky ‚s Jiskrou v oku‘!“ (Zdeněk Vejvoda)¹⁷

¹⁷ Str. 27–30: Dostupné z: Kroniky souboru písní a tanců Jiskra od roku 1958-2022.

3 DĚTSKÝ FOLKLORNÍ SOUBOR JISKŘIČKA

Dětský folklorní soubor Jiskřička byl založen v roce 1982 Vlastou Černou a Miluší Žáčkovou, ke kterým se později přidali sourozenci Martina a Libor Faitovi. Kvůli narůstajícímu počtu dětí v souboru se tanečníci postupně rozhodli rozdělit na dvě složky: Menší ve věku 5–10 let (MATA) a velcí 10–16 let (VETA). K těmto sekcím se roku 1986 přidala i dětská muzika doprovázející tanečnický hrou a zpěvem lidových písní (MUZA), která obě složky tanečníků doprovází na typické lidové nástroje (housle, dudy, klarinet, basa a zpěv). Všechny děti účinkují v plzeňském nebo chodském kroji.

Dvacet let byly vedoucími taneční sekce Lenka Bajerová a Jitka Nejdlová. Společně se na vedení postupně také podíleli manželé Jiří a Šárka Staškovi a Jiří Bísek. V dnešní době tanečnický vedou Radka Šmídlová, Adéla Lebová a manželé Jana a Ondra Laštovkovi. U zrodu muziky stála Lenka Kolářová. V průběhu let také vedli muziku manželé Jana a Jiří Bískovi, po smrti manžela zůstala ve vedení Jana Bísková sama až dodnes. Všichni bývalí i současní vedoucí souboru jsou (nebo byli) členové dospělého souboru Jiskra. Souborem prošlo mnoho členů, kteří pokračují v dospělém souboru Jiskra, ve starším věku se pak můžou zapojovat i v třetím souboru Jiskra 58.

Vedení souboru se zaměřuje na to, aby děti každé vystoupení motivovalo, díky tomu se zlepšovaly a nastudovaly nová pásma repertoáru. Publikum musí na každém vystoupení vidět úsměv, přesné kroky, naškrobené kroje a slyšet s citem a čistotou zahráný a zazpívaný doprovod muziky. Za vším jsou hodiny práce, tréninku, neustálého opakování, pravidelné zkoušky a soustředění. Každé vystoupení je jiné a originální, rozvíjí děti v pohybových a muzikálních dovednostech. Bonus je, že děti poznávají při společných akcích nové kamarády a přátele, kteří je budou provázet celý život.

Hudební úpravy pro muziku napsal Miroslav Šimandl – dlouholetý člen a bývalý vedoucí muziky souboru Jiskra. Další úpravy pro Jiskřičku napsal Josef Fiala, taktéž folklorový nadšenec. V roce 1999 muzika pokřtila první souborové CD nazvané „V tom našem mlejně“. Aktuálně v muzice působí děti a mladí lidé ve věku od 11 až do 20 let. Muzika je složena ze stejného obsazení jako v dospělém souboru.

3.1 Repertoár

Stejně jako dospělý Soubor písní a tanců Jiskra a soubor Jiskra 58 zpracovává i dětský soubor Jiskřička folklor především z Plzeňska, Chodska a jižních Čech. Taneční pásma vystihují a znázorňují venkovský život spjatý s přírodou, tradicemi a dětskými hrami typickými pro naši oblast a podnebí. Mladší tanečníci mají ve svých pásmech říkadla, písničky a jednoduché taneční kroky. Od starších tanečníků se očekávají přesnější kroky, lepší párové držení i složitější choreografie.

Pásma velkých tanečníků

Kominíčku můj: tanec s kominíkem

Hudbu upravil: Miroslav Šimandl

Choreografie: Lenka Bajerová a Vlasta Černá

3.1.1 Do tance lívance

Hudbu upravil: Josef Fiala

Choreografie: Lenka Bajerová a Jiří Stašek

Dvojtanec: polka a mazurka

Hudbu upravil: Miroslav Šimandl

Choreografie: Vlasta Černá, Miloslava Žáčková

Pásma malých tanečníků

O zvířátkách

Hudbu upravil: Miroslav Šimandl

Choreografie: sourozenci Faitovi

3.1.2 Když jsem šel na jarmark

Hudbu upravil: Miroslav Šimandl

Choreografie: Jitka Nejdlová, Šárka Stašková

3.1.3 Kdyby se dřeváčky

Hudbu upravil: Miroslav Šimandl

Choreografie: Jitka Nejdlová, Šárka Stašková

3.2 Akce Jiskřičky

Jiskřička se každý rok účastní mnoha vystoupení nejen v plzeňském regionu, ale i v celé České republice. Má za sebou účast na mnoha prestižních folklorních festivalech u nás i v zahraničí.

2006 – Folklorní festival – Dětská Strážnice, Mezinárodní dudácký festival – Strakonice, Festival dětských folklorních souborů – Český Krumlov

2007 – Folklorní festival – Dětská Strážnice, Mezinárodní folklorní festival – Strážnice

2008 – Folklorní festival – Dětská Strážnice, Mezinárodní dudácký festival – Strakonice

2011 – Folklorní festival – Ozvěny Horňácka

2014 – Mezinárodní dudácký festival – Strakonice

2016 – Mezinárodní dudácký festival – Strakonice

2017 – Folklorní festival – Burčákové slavnosti v Boršicích¹⁸

Často se také účastní zájezdů do zahraničí – například do Finska, Litvy, Polska, Slovenska, Francie, Maďarska, Makedonie, opakovaně do Německa a Polska.

3.3 Vlasta Černá

Vlasta Černá se narodila 16. 6. 1956 v Plzni, část svého života vedla obchod s elektronářadím a potřebami pro hasiče. Stála u zrodu dětské folklorního souboru Jiskřička v roce 1982. Je právem nazývána „souborovou maminou“, každý ze souboru ji dobře zná a ona o každého láskyplně pečuje. V dnešní době Vlasta vede tanečnický soubor Jiskra 58. Také se stará o souborové kroje, vyšívá a šije části krojů – hlavně Jiskře 58, ale také komukoliv, kdo s úctou tuto lidovou památku nosí. Pro radu kvůli kroji za ní

¹⁸ Str. 31-33: *Dětský folklorní soubor Jiskřička* [online]. Plzeň: DSPaT Jiskřička, 2021, s. 29–31 [cit. 2022-01-12]. Dostupné z: <http://www.jiskricka-plzen.cz/index.html>

může přijít kdokoliv z Plzeňska. Vlasta je také od počátku Mezinárodního folklorního festivalu Plzeň členkou výboru a organizačním vedoucím. Rozhovor s Vlastou Černou proběhl 25. 3. 2022.

3.3.1 Rozhovor s Vlastou Černou

1. Popiš svou aktivitu v Souboru písní a tanců Jiskra? Od kdy do kdy jsi působila v některém ze souborů?

„Od roku 1970 do roku 1990 jsem působila jako tanečnice v Souboru písní a tanců Jiskra. V průběhu let jsem vystudovala hudební konzervatoř se zaměřením na folklor v Praze a následně v Plzni folklor a choreografii jihozápadních Čech. V roce 1982 jsem založila dětský soubor Jiskřička a v roce 2000 soubor Jiskra 58.“

2. Jaké byly počátky Dětského folklorního souboru Jiskřička?

„Doba byla taková, že dívky se vdávaly na dnešní dobu hodně mladé, většinou hned měly děti a do souboru se málokterá vrátila. Většina kluků šla v osmnácti letech na vojnu a dopadlo to taky tak. Našli si dívku tam, kde byli na vojně, a také se po ukončení základní vojenské služby do souboru nevraceli.“

Soubor Jiskra byl založen na 14. základní škole a do roku 1970 to byl dětský soubor. Ti, kdo chtěli pokračovat v dospělém souboru, odcházeli do souboru Škoda Plzeň. V roce 1970 tehdejší choreografka paní Mariana Klementová převedla děti z deváté třídy souboru Jiskra do Závodního klubu Železničářů, vznikl tak dospělý soubor, který měl ještě pár let dorost v dětském souboru na škole.

Když dětský folklorní soubor zanikl, protože nebyl nikdo, kdo by ho vedl, zůstal jen dospělý soubor Jiskra. Tomu po pár letech začali odcházet tanečníci do života. Stále jsme měli otevřenou skupinu (tzv. přípravku) vždy hodinu před zkouškou a všemožně jsme se snažili z už dospělých lidí, které lákal folklor, udělat tanečnický. Všichni měli za sebou nějaké taneční základy a jejich snaha byla obrovská. Nikdy ale nedosáhli tak vysoké dokonalosti a skoro můžu říct až profesionality jako generace dětí, která vyrostla v dětském souboru.

A to byl ten první důvod, proč jsme s Miluškou Žáčkovou založily v roce 1982 soubor Jiskřička. Až později jsem pochopila, že nebyl jediný. Bylo velké štěstí pracovat s dětmi.“

3. Co pro tebe soubory Jiskry znamenají?

„Všechny pro mne znamenají můj život. S pokorou jsem přijala to, že nemám vlastní děti, asi to tak mělo být. Mohla jsem se věnovat tomu, co mě udělalo šťastnou, a snad jsem některým mým dětem ukázala pěknou cestu životem. Všechny děti z Jiskry jsou i moje děti.“

4. Na které zážitky ze souborů ráda vzpomínáš?

„Na všechny, celý život v souboru byl jeden ‚velkej mejdan‘!“

5. Jak v současné době vnímáš dětský soubor, který jsi zakládala?

„Souboru se v současné době ujala mladá generace, která v Jiskřičce vyrostla. Mají elán a hlavně chuť. Já se o ně nebojím, nikdy jsem se o soubor nebála. Víím, že soubor půjde dál. Letos bude mít Jiskřička 40 let od založení. Převážný čas ho vedly Lenka Bajerová, Jitka Šediváková a Janina Bísková, těm patří velké dík.“

6. Co bys Jiskře a Jiskřičce popřála do dalších let?

„Aby se měli všichni rádi, kamarádství a přátelství je někdy mnohem víc než jakýkoliv úspěch. V tomto ohledu by si měli vzít příklad z Jiskry 58, celý život jdeme spolu a byly i vyostřené situace. Všechno se dá překonat, když je vůle a láska, pak je život v souboru nádherný.“

7. Víím, že také šiješ lidové kroje. Od kdy se tomuto koníčku věnuješ a co vše výroba či rekonstrukce krojů obnáší?

„Moje maminka byla excelentní krejčová, hodně nám pomáhala šít kroje, tehdy nebyl nikdo, kdo by to uměl ušít, a taky nebyl nikdo, kdo by to zaplatil. Ještě nedávno jsem viděla na tanečnicích Jiskry šněrovačku, co šila moje mamka.“

Když vznikla Jiskřička, tak nám látku na kroje Závodní klub železničářů zaplatil, ale ušít jsme to musely my, hlavní podíl měla Martina Faitů, ta byla taky vyučená švadlena. Tak jsem se dívala, jak se co šije, pak pomáhala a nakonec taky šila. Jen mě mrzí, že mě toho moje mamka nestačila naučit víc, teď k plno věcem, co šiju, musím docházet systémem pokus omyl, chce to víc trpělivosti, ale dá se to.

Když chci něco ušít fakt jako repliku, tak napřed studuji dostupné materiály, knížky, fotky. Když je možnost, jedu do depozitáře Národopisného muzea ve Zbirohu, změřím, nafotím. A hlavně sleduji, jak je co přišito. Možná si ani neuvědomuji, že mi moje profese strojaře hodně pomáhá, mám představivost a dovedu si představit, jak je co střižené.

Protože nejsem v tomto směru žádný profesionál, pomáhají mi se stříhem kamarádky. Při práci jsem neměla moc času se tomuhle věnovat, až když přišel covid a mě nečekaně poslali do důchodu, tak mi tahle záliba zachránila zdravý rozum. Taky mě trochu trápí kolena, to se fakt tancovat nedá, tak mám radost alespoň z šití krojů.“

8. Za jakých podmínek má folklorní tradice na Plzeňsku budoucnost?

„Když se budou rodit děti, jako jsi ty, Terezko!“

4 FOLKLORNÍ SOUBOR JISKRA 58

V roce 2000 zahájil činnost třetí soubor z velké folklorové rodiny Jiskra, a to folklorní Soubor písní a tanců Jiskra 58. Soubor je složený z bývalých členů souboru Jiskra, kteří v souboru působili v letech 1970–1990. Po deseti letech po ukončení činnosti se rozhodli svoji aktivní činnost obnovit. Soubor vystupuje s tanci a písněmi z jihozápadních Čech, především z Chodska, Plzeňska a Žinkovska. Členové souboru chtějí při vystoupení hlavně pobavit sebe i diváky. Jméno „Jiskra 58“ bylo vybráno kvůli roku vzniku Souboru písní a tanců Jiskra.

Vedoucím taneční složky souboru je Vlasta Černá, která založila také Dětský folklorní soubor Jiskřička, a vedoucím muziky je Jana Bísková, jež vede i muziku dětského souboru. Od roku 2016 je soubor organizačně součástí TJ Sokol Valcha Plzeň.

Veškeré obsazení, muzika a tanec souboru vychází z tradic souboru Jiskra. Soubor Jiskra 58 často spolupracuje se souborem Jiskra, jezdí na společné výjezdy a potkávají se na společných koncertech. Není výjimkou, že Jiskřička, Jiskra i Jiskra 58 pořádají společné vystoupení pro veřejnost.

4.1 Repertoár

Repertoár souboru vyplývá především z repertoáru Souboru písní a tanců Jiskra, ale tance bývají často o něco zjednodušené kvůli náročnosti kroků. Do tanečních pásem je zařazeno více humoru a humorných scének.

4.1.1 Hašteření aneb tance o plzeňských ženách a pivu

Pásmo bylo uvedeno v roce 2007 a jedná se o úpravu pásma Hašteření ze souboru Jiskra. V pásmu můžeme vidět veselé hašteření na pijácká témata, písně Plzeňská věž, My jsme ti Plzeňáci, Já jsem Plzeňák, Já ubohá děvečka a Jaká by to hanba byla.

4.1.2 Plzeňské tance

Také toto pásmo bylo upraveno ze souboru Jiskra. Jedná se o rozverné pásmo písní a tanců z Plzeňska: Černický cihláři, A vy páni muzikanti, Vod Plzně písničky vezeme, Andulko z Koterova.

4.1.3 Tance řemeslnické

Pásmo bylo uvedeno v roce 2009. Jedná se o folklorní obraz lidových řemesel s písněmi: Sklepej mě kováři, Byl jeden řemenář, Dudácká polka, Kucmoch a Brumlák, Čečovickej hadlář, Ševcovská s Fanfrnochem.

4.1.4 Žinkovská pout'

Jedná se o folklorní obraz lidových zvyků a obyčejů s písněmi To sou voni, to sou ti, O žinkovský pouti, Židák, Pouťový tanec s kobylou, Skočná.

4.1.5 Babské tance

Písně o tom, že „ač nám říkaj ‚Starý báby‘, tančíme jak mladice“. Skládá se z písní Babská polka, Kdyby se dřeváčky šnarůvaly, Bábina dřeváčková, Kramářko Hlinecká.

4.2 Akce Jiskry 58

Jiskra 58 se na svých zájezdech a vystoupeních chce především bavit a užívat si přítomnost přátel, právě proto se k hraní a tanci po letech vrátili. Jejich vystoupení jsou velice pestrá, účastní se velké spousty především veselých akcí.

2005–2006 – Soubor se účastnil vinobraní v Plzni u Šebestů, konal se i 1. reprezentační středoevropský folklorní ples v Kongresovém centru Parkhotelu Plzeň, a to pod záštitou Nadace 700 let města Plzně. Hosté: Soubor „DANAJ“ Strážnice a „Volkstanzgruppe Schönsee“ Německo. Soubor vyrazil na turné po Trescore–Bergamo v italských Benátkách na svátky vína.

2012 – Soubor Jiskra 58 byl pozván na koncert k 10. výročí založení souboru Oldšava z Uherského Brodu. Na pozvání vystoupili na Slavnostech piva na Kvildě. Účast na masopustu v obci Hlohová. Byl pořádán 13. bál souboru Jiskra 58 v Plzni Újezdě v sokolovně.

2013 – Účast na koncertě k 55. výročí Souboru písní a tanců Jiskra. Dále se účastnili Dne pivní nezávislosti na Kvildě. Konalo se souborové posezení se zpěvem na chalupě u Vohnoutů ve Lštění a vystoupení v domě seniorů Terasy v Plzni Bolevci. Soubor se účastnil MFF CIOFF Plzeň 2013.

2019–2020 – Soubor byl součástí koncertu pro Knížecí Velikonoce na Křivoklátě a programu ke 130. výročí založení TJ Sokol Blovice. Proběhly oslavy 20. výročí založení souboru Jiskra 58 a oslavy 90. výročí založení TJ Sokol Plzeň Valcha. Proběhla národní přehlídka sokolských folklorních souborů v Martínkově.¹⁹

4.3 Ing. Jaromír Konrády

Jaromír Konrády se narodil 21. srpna 1944 v Domažlicích. Společně s bratrem jsou přední výrobci českých dud na Chodsku, v roce 1988 převzali společně po otci výrobní dílnu nástrojů a v roce 2017 byl Jaromírovi udělen titul „Mistr tradiční rukodělné výroby Plzeňského kraje“. V roce 1957 se stal členem dudácké muziky ZUŠ Domažlice, byl členem dudácké muziky souboru Psohlavci Praha a vedoucím Malé dudácké muziky Praha. Do Souboru písní a tanců Jiskra se Jaromír přihlásil v roce 1979, přijali ho na základě konkurzu. Jaromír také stál přímo u zrodu Mezinárodního folklorního festivalu CIOFF Plzeň, kde je dodnes aktivním členem festivalového výboru. Rozhovor s Jaromírem Konrádym proběhl 26. 3. 2022.²⁰

4.3.1 Rozhovor s Ing. Jaromírem Konrádym

1. Pamatuješ si na své první vyrobené dudy? Kam se poděly?

„Vzhledem tomu, že jsem se narodil v rodině hudebního nástrojáře a výrobce dud Jakuba Konrádyho v Domažlicích, tak jsem vyrůstal v dílně svého otce. Později, když jsem byl schopen různých operací v dílně, jako je řezání, pilování a podobně, okoukával jsem práci na soustruhu a začal vypomáhat i otci s výrobou dud. Svoje první samostatně vyrobené dudy jsem vyrobil až po studiu a návratu z Prahy zpět do Domažlic. Bohužel si nevedu žádný záznam o výrobě svých nástrojů, tak dnes vůbec nevím, kolik jsem jich dodnes vyrobil.“

¹⁹ Str. 37-39: *Folklorní soubor Jiskra 58* [online]. Plzeň: Folklorní soubor Jiskra 58, 2008, s. 34–36 [cit. 2022-01-13]. Dostupné z: <http://www.jiskra58.cz/>

²⁰ VONDRÁČKOVÁ, Michaela. Mistr tradiční rukodělné výroby Jaromír Konrády a „čertovské“ nástroje z jeho dudušské dílny. In: *Plzeň.rozhlas.cz* [online]. 21. 1. 2019 [cit. 2022-03-05]. Dostupné z: <https://plzen.rozhlas.cz/mistr-tradicni-rukodelne-vyroby-jaromir-konrady-a-certovske-nastroje-z-jeho-7732665>

2. Od kolika let se věnuješ hraní na dudy a jak ses ke hře na tento nástroj dostal?

„Na dudy jsem začal hrát v pátém ročníku na základní škole v roce 1954–1955. Během dětských let jsem byl vyzván paní učitelkou Červenou, která učila hudební výchovu, ať doprovázím pěvecký sbor na dudy. Tehdy jsem byl ještě začátečník, ale díky této příležitosti jsem začal více cvičit na dudy a zdokonaloval jsem se.“

3. Jaké byly tvé začátky v Souboru písní a tanců Jiskra?

„Po dosažení vysoké školy a přestěhování do Plzně jsem hledal možnost zdokonalování se ve své zálibě – ve hře na české dudy. Naskytla se mi tehdy příležitost zapojit se do souboru Jiskra. Soubor Jiskra byl v roce 1979 ve stavu, kdy hledali nové zájemce, protože jim část souboru odešla do jiného souboru. Po půl roce jsme sestavili základní pásmo z písní z Plzeňska a Chodska a začali se účastnit různých vystoupení při oslavách a výročích. Díky extrémní spolupráci a vynaloženému úsilí členů souboru se soubor dopracoval ke kvalitě, se kterou jsme byli několikrát reprezentovat Českou republiku i v zahraničí.“

4. Co pro tebe soubor Jiskra znamenal a znamená?

„Činnost v souboru Jiskra je pro mě a snad i pro ostatní členy souboru radost ze vzájemného zájmu, z hraní lidové hudby a z lidového tance. Těší mě, že můžeme předávat hudbou radost i lidem, kteří se rádi dívají na naše umění. Je to umění, které jsme převzali od svých předků a hrdě je předáváme i našim dětem, kteří snad budou mít zájem v této činnosti pokračovat po nás.“

5. Vidíš nějaké rozdíly mezi Jiskrou v roce 1979 a dnes?

„V roce 1979 byla Jiskra pod zřizovatelem České dráhy jako jeden ze zájmových kroužků. Dostávala dotace na opatření krojů a dalších činností. Pro zajištění zájezdu do zahraničí stačila žádost se zdůvodněním. Po roce 1989 se situace změnila. Rušily se zájmové kroužky při závodech, tím zmizela také podpora souboru. Jiskra byla postavena před volbu samostatného zajištění nebo zániku. Soubor Jiskra se samostatně zajistil a stal se samostatným spolkem.“

6. Co bys Jiskře popřál do dalších let?

„Přál bych Jiskře, aby pracovala dál s nadšením, ve kterém proběhly minulé roky. A aby si navyšovala kvalitu svých vystoupení do dalších let.“

7. Víme, že ses podílel na výchově mladých dudáků v Plzni. Jaké máš pocity, když je teď vidíš vystupovat a hrát na tebou vyrobené dudy?

„Výchova mladých dudáků byla někdy problémem z důvodu toho, že nebyly notové záznamy. Dříve se dudáci učili odposloucháváním od starších, to ale pro dnešní souhru už nestačí. Postupně byly vydány učebnice školy hry na české dudy.“

„Snažím se učit nové zájemce o hru na dudy a mám radost, když je vidím při vystupování sólově nebo v souborech. Některým jsem dudy také vyrobil. Nesleduji, kde který můj nástroj je, ale mám radost, když vidím, že je používají.“

8. Jak vidíš budoucnost folklorních souborů na Plzeňsku?

„Budoucnost folklorních souborů na Plzeňsku je závislá na zájmu samotných aktérů. Většina členů souborů se realizuje z rodinných zájmů. Pokud nebudou noví adepti vedení od předškolního věku k zájmu o tradice, pak bude folklor stále jen rodinnou záležitostí. Díky oblastem s folklorními tradicemi je na Plzeňsku dost materiálů ke studii i k realizaci: Chodsko, Žinkovsko, Plasko jsou bohatou studnicí.“

5 MEZINÁRODNÍ FOLKLORNÍ FESTIVAL CIOFF

PLZEŇ

V roce 1997 soubor Jiskra, v čele s Jaromírem Konrádym, uspořádal první ročník mezinárodního folklorního festivalu. Od té doby se plzeňský festival stal místem setkávání milovníků folkloru a lidového umění. Každý rok se festivalu účastní kolem dvacítka dospělých i dětských folklorních souborů z celé České republiky a zahraničí (včetně hostů ze zámoří).

Jednotlivé pořady probíhají v historickém centru města a v malebných obcích a městech v blízkém okolí Plzně. Na festivalu se prezentují tradiční lidové tance a hudba, každý soubor zde dle tradic co nejlépe reprezentuje svoji kulturu.

Hlavním organizátorem festivalu je Plzeňská folklorní scéna, z.s., a to ve spolupráci se Souborem písní a tanců Jiskra z Plzně. Hlavními partnery jsou město Plzeň, Plzeňský kraj, Nadace 700 let města Plzně, Ministerstvo kultury ČR a hotel IBIS Plzeň. Hlavním mediálním partnerem je Český rozhlas Plzeň. Festival je od roku 2008 řádným členem prestižní celosvětové organizace CIOFF® působící v rámci UNESCO. Ředitelkou a dramaturgyní festivalu je Michaela Vondráčková

CIOFF® (Conseil International des Organisations de Festivals de Folklore et d'Arts Traditionels) je označení neprofesionální mezinárodní nevládní kulturní organizace. *„Je mezinárodní radou organizátorů folklorních festivalů a lidového umění v rámci UNESCO, kde má postavení konzultanta. Od roku 1970 CIOFF® pracuje na zachování propagace a šíření tradiční kultury. Prostřednictvím svých aktivit CIOFF® usiluje o tyto hlavní cíle: podporovat nehmotné dědictví prostřednictvím různých forem vyjádření, jako je tanec, hudba, hry, rituály, zvyky a jiné umění.“* (CIOFF®, 2012) Členství v této organizaci je pro organizátory mezinárodních folklorních festivalů po celém světě prestižní záležitostí. Řádnými členy se mohou stát výhradně festivaly dosahující vynikající úrovně v organizaci, dramaturgii i technickém zabezpečení.²¹

²¹ *Mezinárodní folklorní festival CIOFF® Plzeň* [online]. Plzeň: Plzeňská folklorní scéna, z.s., 2019, s. 39 [cit. 2022-01-19]. Dostupné z: <http://www.mffplzen.eu/>

5.1 Historie MFF Plzeň

Historie MFF Plzeň je úzce spjatá s historií Souboru písní a tanců Jiskra, která se od počátku až dodnes na jeho provozu aktivně podílí. Členové souboru tvoří od počátku organizační a programový výbor festivalu. Nyní jen stručně k historii.

1997–1998 – Několik členů Souboru písní a tanců Jiskra v čele s tehdejším vedoucím souboru Jaromírem Konrádym si řeklo, že v Plzni chybí folklorní festival, proto se pokusili ho zorganizovat. Začátky v roce 1997 byly velice skromné a z pohledu dnešního návštěvníka festivalu až amatérské. Zkušenosti organizátorů přicházely postupně časem až do podoby, kterou můžeme na festivalu vidět dnes. Už prvních festivalů se kromě domácích souborů a souborů z Čech účastnily také soubory z Itálie, Německa a Rumunska.

1999 – V tomto roce bylo na festivalu pokřtěno první CD Souboru písní a tanců Jiskra v rámci večerního pořadu „Muzikantské dostaveníčko“. Festivalu se účastnily soubory z Polska, Litvy a Německa.

2000 – Započala spolupráce s Historickým víkendem pořádaným Nadací 700 let města Plzně. V historickém centru města Plzeň se tak v červnu odehrávají dvě akce, které si navzájem obohacují program. Ředitelkou festivalu se tento rok stala Michaela Vondráčková (Benešová) a k festivalu přibyl krojovaný průvod sadovým okruhem města Plzně a vystoupení zahraničních folklorních souborů na scéně Historického víkendu. Soubory ze zahraničí přijely z Nizozemí a Slovenska.

2001 – Program se rozšířil i mimo město Plzeň, festival zahájil spolupráci s Dýšinou, Horní Břízou a jednorázově také s Nebílovy, kde se festival účastnil slavnostního vysvěcení kaple sv. Antonína. Na festival přijely soubory ze Slovenska, Egypta, Německa, Velké Británie (Soubor ukrajinské menšiny) a ze Švédska.

2002 – Postupně se rozšířil počet festivalových scén a organizátoři se snažili co nejvíce zaujmout diváky. Pečlivě proto vybírali soubory ze zahraničí. I přes těžkosti provázející zajištění účasti zámořských souborů se program prezentující „exotické“ a vzdálené kultury do budoucna stal pevnou součástí plzeňského folklorního festivalu. Roku 2002 na

festival dorazil soubor ze zámoří – z Ekvádoru, dále také soubory z Chorvatska, Slovenska, Německa a Velké Británie.

2003 – Do Plzně přijel štáb České televize, který natáčel dokumentární snímek o folklorních souborech širšího Plzeňska a Mezinárodním folklorním festivalu v Plzni. V pořadu KOŘENY účinkovaly soubory Jiskra a Mladina z Plzně, Rokytka z Rokycan a Úsměv z Horní Břízy, průvodního slova pořadu se zhostil hudebník a skladatel Jaroslav Krček.

2004 – Zahájení spolupráce s obcí Vrčeň na Jižním Plzeňsku, kam každý rok zavítají zahraniční účastníci festivalu potěšit občany. Na festival dorazily soubory ze Švédska, Ruska, Itálie, Velké Británie a Německa.

2005 – Teprve tento rok festival získal kvalitní jeviště s odpovídajícím povrchem a tribunu zajišťující posezení pro diváky. Proběhlo vystoupení části festivalových účastníků v ZOO Plzeň, kde pokřtili dvě zvířata. Na festival přijely soubory z Německa, Zimbabwe, Francie, Itálie a Velké Británie.

2006 – Oslavovaly se 10. narozeniny MFF Plzeň. Jde také o rok založení občanského sdružení Plzeňská folklorní scéna, o.s., které vzniklo kvůli neustále narůstajícímu objemu organizační práce i ekonomické agendy. Soubor Jiskra stále zůstává hlavním spolupořadatelem festivalu. Na festival přijely soubory ze Slovenska, Zimbabwe, Indonésie, Německa a Bulharska.

2007 – Proběhla dětská výtvarná soutěž „Z českých lidových tradic“, které se zúčastnily děti z celé České republiky a z polského města Kielce. Soubory přijely z Turecka, Maďarska, Slovenska a Indie.

2008 – Festival se stává členem prestižní organizace CIOFF®. Mezinárodnímu folklornímu festivalu Plzeň bylo řádné členství uděleno 1. 11. 2007 na zasedání v Mexiku. 12. ročník festivalu tak poprvé proběhl pod oficiálním názvem Mezinárodní folklorní festival CIOFF® Plzeň. Festivalu se zúčastnily soubory z Kanárský ostrovů, Sicílie, Moldavska, Slovenska a Ruska.

2009–2010 – Od roku 2009 se pravidelně pořádají „Folklorní večery“ v Konstantinových Lázních. Přijely soubory z Japonska, Polska, Chorvatska, Tchaj-wanu a Slovenska. V roce 2010 byla zahájena spolupráce s hotelem IBIS Plzeň, který se stal jedním z hlavních

partnerů festivalu. Hotel každoročně ubytovává a stravuje všechny soubory, které přijedou na festival z velké dálky. Festival navštívily soubory z Maďarska, Rumunska, Srbska, Uzbekistánu a Slovenska.

2011 – Jubilejní 15. ročník festivalu se nesl ve znamení „propojení“ čtyř kontinentů – kromě evropských souborů Plzeň navštívili tanečníci a muzikanti z Indie, z exotické krajiny severní Afriky a soubor z Venezuely.

2012 – Tématem 16. ročníku se stal „Lidový tanec a jeho uvedení na scéně“. Poprvé se uskutečnil taneční workshop s výukou českých lidových tanců. V tomto roce festival spolupracoval s Centrem na podporu a integraci cizinců a v rámci festivalového programu se představil indonéský soubor „Kintari“ a vietnamský soubor „Son Huong“ působící v České republice. V Plzeňském rozhlasu se v programu Špalíček vysílalo první ohlédnutí za Mezinárodním folklorním festivalem CIOFF Plzeň, které se od té doby vysílá každý rok. Soubory dorazily z Bulharska, Španělska, Jordánska a Slovenska.

2013 – Proběhla oslava 55. výročí založení plzeňského Souboru písní a tanců Jiskra a fotografická výstava „Česká republika – folklorní velmoc v srdci Evropy“. V roce 2013 přijely soubory z Kostariky, Alžírsko, Mexiko, Slovinsko a Slovensko.

2014 – Hlavní novinku představovala společná cesta do obce Vrčeň speciálně vypraveným historickým parním vlakem s lokomotivou Šlechtična. Veřejná taneční díla se rozrostla o vyučování tanců také zahraničními soubory. V pořadu „Šprýmaři a poudači“ se představili nejlepší vypravěči z Chodska a Plzeňska a jako host vystoupil vypravěč z Uherského Hradiště. Ze Slovenska, Makedonie, z Černé Hory, Polska, Gruzie a Indonésie dorazily na festival zahraniční folklorní soubory.

2015 – Plzeň nesla titul Evropské hlavní město kultury a Mezinárodní folklorní festival CIOFF® Plzeň se zařadil do její bohaté kulturní nabídky. Na festivalu se představily špičkové folklorní soubory z různých míst světa, ale důraz byl také kladen na dostatečný prostor pro seznámení se s lidovými tradicemi spojenými přímo s Plzní a jejím okolím. Kromě souboru z Portorika dorazily také soubory z Kypru, Slovenska, Velké Británie, Bulharska, Německa a Polska.

2016 – Vznikla spolupráce s Národopisným muzeem Plzeňska ZČM v Plzni. Prvním společným projektem byla velká přehlídka originálních historických lidových krojů

Plzeňska. Některé z krojů byly na přehlídce oblečeny po dlouhých sto letech. Typově se jednalo o lidové kroje z let 1840–1880 z oblasti tzv. „širšího Plzeňska“ (Plasko, Chotěšovsko, Stříbrsko) a tzv. „užšího Plzeňska“. Soubory přijely z Peru, Korejské republiky, Chorvatska, Mexika a Slovenska.

2017 – Díky pokračování spolupráce s Národopisným muzeem Plzeňska ZČM se uskutečnila přehlídka originálních historických lidových hudebních nástrojů Plzeňska. Nástroje prošly náročnou restaurátorskou prací a podařilo se je znovu rozeznít. Šlo o dudy z roku 1909, troubu proti mračnům, krátké housle a Es-klarinet z pol. 19. století. Na festival dorazil soubor z Utahu v USA, který si podmanil publikum. Dále byly k vidění soubory z Francie, Itálie, Řecka a tradičně ze Slovenska.

2018 – Slavilo se kulaté výročí 100 let od vyhlášení samostatné Československé republiky, v rámci festivalu se uskutečnil výroční speciální pořad k připomenutí 155. výročí založení Sokolské jednoty v Plzni a 150. výročí od návštěvy Miroslava Tyrše v Plzni. Ve spolupráci s Národopisným muzeem Plzeňska a Českým rozhlasem Plzeň byl připraven vzpomínkový pořad na významnou plzeňskou etnografku a bývalou ředitelku muzea Dr. Marii Ulčovou, v roce 2018 od jejího úmrtí uplynulo 20 let. Ze Španělska, Slovenska, Indie a Polska dorazily na MFF Plzeň soubory.

2019 – Pivovarské muzeum v Plzni oslavilo 60. výročí svého založení. V rámci 23. ročníku MFF proběhl ve spolupráci s Pivovarským muzeem v Plzni a pivovarem Plzeňský Prazdroj tematický pořad „Když máš smutek na duši, plzeňský tě potěší!“. Na scéně lidem byl poprvé představen originální historický kroj sladovníků (ve 2 variantách: z konce 19. století a z 30. let 20. století).

Připomenuta byla také historická řemesla plzeňského pivovaru, například práce vyhlášených plzeňských bednářů. Soubory na festival dorazily ze Slovenska, Rumunska, Indonésie, Německa a Mexika.

2020–2021 – Připravované ročníky festivalu se bohužel tyto roky neuskutečnily kvůli pandemii Covid-19. S pomocí folklorního souboru Jiskra vzniklo v roce 2020 krátké video jako pozvánka na příští rok. V roce 2021 vznikaly alespoň spolupráce pro další ročníky festivalu, a to především s nově zrekonstruovaným Selským dvorem U Matoušů v Plzni v Bolevci (národní kulturní památka), kde se zachovala lidová architektura

Plzeňska. V roce 2021 bylo uskutečněno velké focení v interiérech i exteriérech selského dvora se soubory Jiskra, Jiskra 58 a Jiskřička.

V Plzni se zatím představilo celkem 196 souborů ze 48 zemí Evropy, Ameriky, Afriky a Asie. Pravidelně se MFF CIOFF® Plzeň účastní dospělé a dětské soubory z Plzeňska: například soubory Jiskra, Jiskra 58, SOKOL Valcha Plzeň, Jiskřička, Mladina, Mladinka a Mladinečka, Meteláček, Plzeňáček, Plzeňský MLS – malý lidový soubor, Cimbálová Muzika Milana Broučka, Dětská lidová muzika TřemCha, Sluníčko, Rokytky, Stodský dudáček, Úsměv, Šumaři, Lidová muzika z chrástu. Každý rok na MFF do Plzně přijede i soubor z Moravy a Chodska.²²

5.2 Mgr. Michaela Vondráčková

Michaela Vondráčková se narodila 4. prosince 1977 v Plzni. Od roku 1988 pracuje v Českém rozhlasu Plzeň, kde začala připravovat drobné zpravodajské a kulturně-publicistické příspěvky a také překládala z francouzštiny. V roce 2002 se stala hudební redaktorkou, později i moderátorkou dopoledních Koktejlů a víkendových Panorám Českého rozhlasu 2 – Praha, připravovala pořad „Putování za folklorem“ a na Českém rozhlasu České Budějovice pořad „Když se řekne folklor“. V současné době Michaelu pravidelně slyšíme v pondělních „Špalíčcích lidových písní“ nebo ve víkendovém vysílání a také v pořadech „U muziky s Plzeňáky“. V roce 2000 se Michaela Vondráčková stala ředitelkou a dramaturgyní Mezinárodního folklorního festivalu CIOFF Plzeň. Rozhovor s Michaelou Vondráčkovou proběhl 27. 3. 2022.²³

5.2.1 Rozhovor s Mgr. Michaelou Vondráčkovou

1. Kolik let ti bylo, když ses poprvé setkala s lidovou hudbou, v jakém souboru to bylo?

„Lidové písničky mi odmalička zpívala moje babička i maminka, navštěvovala jsem také základní uměleckou školu (obor zpěv, zobcová flétna, později klavír). Do folklorního

²² Str. 43- 47: MEZINÁRODNÍ FOLKLORNÍ FESTIVAL CIOFF® PLZEŇ. Historie jednotlivých festivalových ročníků. *Mffplzen.eu* [online]. © 2022, s. 40–44 [cit. 2022-01-20]. Dostupné z: <http://www.mffplzen.eu/festivalove-rocniky>

²³ ČESKÝ ROZHLAS PLZEŇ. Michaela Vondráčková: moderátorka a autorka pořadů. *Plzen.rozhlas.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-03-05]. Dostupné z: <https://plzen.rozhlas.cz/michaela-vondrackova-5003094>

souboru Jiskřička jsem poprvé přišla v 9 letech (rok 1986). Krátce jsem tancovala, ale později nově založená dětská muzika hledala zpěváky a vzhledem k tomu, že jsem se v té době věnovala zpěvu na ZUŠ a zpívání mě bavilo, přešla jsem od tanečníků k muzice. A už jsem v ní zůstala, jen jsem postupem času vyměnila kroj dětský za dospělý.“

2. Od kdy jsi členem Souboru písní a tanců Jiskra a jak vypadaly tvé začátky v souboru?

„Z dětské Jiskřičky jsem do dospělého souboru Jiskra přešla v 15 letech, v roce 1992. Oslovil mě tehdejší vedoucí muziky Miroslav Šimandl. Od začátku mě souborová práce i kolektiv v dobrém slova smyslu doslova pohltily – souboru jsem věnovala velkou část svého volného času. Myslím, že v té době byl soubor na velmi dobré úrovni, měl opravdu hodně akcí a výbornou a zábavnou partu. Jako nově příchozí (a nejmladší) zpěvačka (sólistka) jsem ale samozřejmě také bojovala s trémou. V počátcích se mně na jevišti třásly nohy tak, že to muselo být vidět až do posledních řad, často mně až na hlavě poskakovala holubička. Časem tréma opadla a já jsem se vlastně díky souboru dostala i k moderování.“

3. Co pro tebe soubor Jiskra znamenal a znamená?

„V době, kdy jsem do souboru přišla a než jsem založila rodinu, pro mě soubor znamenal doslova všechno. Vníkala jsem to tak. Prožívala jsem souborové období velmi intenzivně. Byla to doslova ‚druhá rodina‘, kde jsem měla spoustu přátel a zábavy, byl to způsob relaxace a pramen dobré nálady. Lidovou muziku a kroje jsem si zamilovala.“

Jiskra a já dnes? Stále je to velká láska, ale život pochopitelně přinesl jiné priority. Jiskra je stále milý koníček, ale už mu nemohu věnovat tolik času a energie jak dřív, to je ale logické. Mám radost, že folkloru se věnuji i při své práci a v souboru Jiskřička – Jiskra jsou dnes už obě dcerky Anička a Adélka, takže jsem vlastně stále „uvnitř souborového dění“, a to mě těší.“

4. Vidíš nějaké rozdíly mezi Jiskrou tehdy a dnes?

„V souboru jsem 36 let, takže jsem už pamětník. Zažila jsem různá období. Skvělá, kdy soubor byl ve výborné kondici, i období, kdy to vypadalo bledě. V době mého nástupu do souboru ale soubor fungoval velmi dobře, myslím. Bylo to ještě před rokem 1989, takže mně i tehdejší parta přišla jakoby stmelnější, poháněná společným zájmem, možností

společně vycestovat i do zahraničí (což v tehdejší době jinak úplně běžné a jednoduché nebylo). Těžko srovnávat s dnešním stavem, protože jsem se změnila i já a můj postoj k souboru a postavení v souboru. V Jiskře už je nová a mladší generace, která možná souborovou práci a partu prožívá úplně stejně jako já v jejich letech, a to je to nejdůležitější.“

5. Jak ses stala ředitelkou MFF Plzeň?

„Jednoduše – neměl to kdo dělat. V roce 1997 se sešla parta lidí ze souboru Jiskra v čele s Jaromírem Konrádym – on byl na počátku hlavní osobou, „otcem festivalu“ s myšlenkou, že by bylo hezké, kdyby Plzeň měla svůj mezinárodní folklorní festival. Po 3 letech jsme si řekli, že to budeme dělat opravdu pořádně a na odpovídající úrovni. V té době mně Jaromír Konrády vedení festivalu předal a já jsem se snažila pro festival pracovat, jak jsem nejlépe dovedla.“

6. Co pozitivního ti toto postavení přineslo?

„V první řadě radost, že jsme to dokázali! Na začátku nám nikdo moc nevěřil, nikdo příliš nechtěl „nějaký folklorní festival“ podpořit, natož finančně. Stálo to hodně úsilí, práce a přesvědčování. Ale podařilo se, festival žije! Radost z toho, že se ‚souboráci‘ z Jiskry dokážou semknout i ve skvěle sehraný tým a dokážeme zorganizovat tak velkou a náročnou akci. Každý festival pak přináší pětidenní velký příliv radosti a pozitivní nálady ze setkávání stejně naladěných lidí z různých koutů světa. Poznávání tradic a kultur jiných zemí a možnost je předat a představit plzeňskému publiku. I to je radost. A díky festivalu jsem poznala svého manžela, který mně svého času pomáhal s festivalovým tlumočením do němčiny.“

7. Má tato funkce pro tvůj osobní život nějaká negativa?

„Ano, bohužel. Dny nejsou nafukovací, skloubit studium, práci, 2 děti a jejich kroužky, osobní život a domácnost prostě není jednoduché. Dokonce bych řekla, že je to velmi složité. Dostali jsme se na úroveň, kdy se od nás očekává profesionálně odvedená práce, ale pracujeme v amatérských podmínkách. Vyčerpání a únava, nevyspání a stres jsou někdy opravdu obrovské, nepředstavitelné. Osobně navíc cítím velkou zodpovědnost nejen za chod celé organizace (působíme aktuálně jako zapsaný spolek), ale vůbec za zajištění financování tak velké akce a za udržení úrovně.“

8. Můžeš charakterizovat přínos MFF Plzeň pro udržování folklorních tradic na Plzeňsku?

„MFF je každým rokem příležitostí pro prezentaci folklorních souborů (nejen) z Plzeňska, impulzem pro jejich práci. Zároveň také možnost seznámení se a porovnání s jinými soubory z různých míst České republiky i ze zahraničí. Skvělé jsou festivalové „výchovné koncerty“ pro děti ze základních škol na Plzeňsku. Zjišťujeme, že častokrát až díky festivalovému pořadu děti poprvé vidí a slyší dudy nebo cimbál, seznamují se s tím, jak vypadá kroj a že lidová muzika a tanec jsou vlastně zábava a radost.“

9. Myslíš si, že má folklorní tradice na Plzeňsku budoucnost? Proč?

„Osobně jsem optimista a věřím, že ano. Troufám si odhadnout, že pokud folklorní tradice přežily dobu komunismu a v poslední době třeba období pandemie Covid-19, přežijí snad už všechno. Vše je v lidech a jejich touhách, potřebách, nadšení. A osobně vidím, že lidí, kteří se zajímají o tradice svého kraje, není málo. Věřím, že další generace na naši práci navážou a budou mít k tradicím stejně srdečný a citový vztah jako máme my.“

ZÁVĚR

Plzeňsko je oblast, kde se ve folklorních souborech daří udržovat lidové tradice i zvyky a přibližovat lidovou píseň široké veřejnosti díky veřejným vystoupením. V části Plzeňského kraje na Chodsku se dokonce lidový folklor udržuje v podobě jako dříve a dědí se z generace na generaci. Plzeňský folklor tvoří velká skupina skvělých muzikantů, tanečníků, sběratelů a upravovatelů lidových písní, choreografů a švadlen lidových krojů. Za to, jak plzeňská folklorní scéna vypadá, můžeme děkovat především vedoucím všech dětských i dospělých souborů a jejich rodičům, kteří své děti k lidové písni vedou od raného věku.

Soubor písní a tanců Jiskra mě a spoustu další členů bude provázet po celý život, zažíváme v něm své první lásky a někteří z nás i ty poslední. Členové dospělého souboru dávají své děti do dětské Jiskřičky, tím udržují souborovou tradici. Společně zažíváme radosti i starosti a užíváme si každou společnou chvíli. Snažíme se rozdávat radost kolem sebe a staráme se o to, aby český folklor nikdy nezmizel, protože opravdu nejdůležitější je naše kulturní dědictví.

Svoji bakalářskou kvalifikační práci jsem chtěla ukázat, jak je krásné někam patřit, zachovávat tradice a zároveň se skvěle bavit. Folklor mi opravdu hodně přirostl k srdci už odmalička, právě kvůli tomu jsem moc ráda za to, že jsem směla zpracovat toto téma jako svoji bakalářskou práci.

RESUMÉ

The thesis deals with the dancing and singing folklore ensemble named Jiskra. My aim was to map the activities of the ensemble in detail since its foundation. In the first chapter I briefly deal with folklore traditions, namely songs and dances in the Pilsen region, as well as the peculiarities of the local Pilsen costumes used by Jiskra ensemble. The following three chapters are devoted to closely related folklore ensembles named Jiskřička and Jiskra 58, which have been closely cooperating and evolving together with the Jiskra ensemble. This includes an overview of the history of the ensemble repertoire and interviews with the ensemble members. The fifth chapter is dedicated to the International Folklore Festival CIOFF Plzeň, which Jiskra has been organizing since 1997.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

BYSTROV, Michal. *Od samomluvy k choru aneb Písniček se držte: Čtení o české lidové a zlidovělé písni*. Praha: Galén, 2016. ISBN 978-80-7492-282-4.

KARTOGRAFIE PRAHA. *Folklor České republiky = Folklore of the Czech Republic = Folclóre de la República Checa [kartografický dokument]. 1:500 000*. 1. vyd. Praha: Kartografie Praha, 2010. ISBN 978-80-7393-097-4.

Kronika Souboru písní a tanců Jiskra od roku 1958 do roku 2020

PAJER, Jiří. *Svět lidové písně. 4. svazek*. Strážnice: Ústav lidového umění ve Strážnici, 1989.

SEIDEL, Jan a Josef ŠPIČÁK. *Zahraj mi dokola! (Tance českého lidu)*. Praha: L. Mazáček, 1945.

VEJVODA, Zdeněk. *Plzeňsko v lidové písni I: Antologie historických zápisů hudebního folkloru 19. a 20. století*. Praha: Folklorní sdružení České republiky, 2011. ISBN 978-80-904937-3-5.

VEJVODA, Zdeněk. *Plzeňsko v lidové písni II: Antologie historických zápisů hudebního folkloru 19. a 20. století*. Praha: Folklorní sdružení České republiky, 2015. ISBN 978-80-87112-70-0.

Internetové zdroje

ČESKÝ ROZHLAS PLZEŇ. Michaela Vondráčková: moderátorka a autorka pořadů. *Plzen.rozhlas.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-03-05]. Dostupné z: <https://plzen.rozhlas.cz/michaela-vondrackova-5003094>

ČESKÝ ROZHLAS PLZEŇ. O pořadu Špalíček. *Plzen.rozhlas.cz* [online]. © 2021 [cit. 2021-12-06]. Dostupné z: <https://plzen.rozhlas.cz/spalicek-6709090/o-poradu>

Dětský folklorní soubor Jiskřička [online]. Plzeň: DSPaT Jiskřička, 2021 [cit. 2022-01-12]. Dostupné z: <http://www.jiskricka-plzen.cz/index.html>

Folklorní soubor Jiskra 58 [online]. Plzeň: Folklorní soubor Jiskra 58, 2008 [cit. 2022-01-13]. Dostupné z: <http://www.jiskra58.cz/>

Mezinárodní folklorní festival CIOFF® Plzeň [online]. Plzeň: Plzeňská folklorní scéna, z.s., 2019 [cit. 2022-01-19]. Dostupné z: <http://www.mffplzen.eu/>

MEZINÁRODNÍ FOLKLORNÍ FESTIVAL CIOFF® PLZEŇ. Historie jednotlivých festivalových ročníků. *Mffplzen.eu* [online]. © 2022 [cit. 2022-01-20]. Dostupné z: <http://www.mffplzen.eu/festivalove-rocniky>

MLADINA – PLZEŇSKÝ LIDOVÝ SOUBOR. Plzeňský kroj. *Mladina.cz* [online]. © 2022 [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://mladina.cz/cs/kroje/plzensky-kroj.html>

Soubor písní a tanců JISKRA [online]. Plzeň: Soubor písní a tanců JISKRA, 2022 [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <http://www.souborjiskra.eu/>

SOUBOR PÍSNÍ A TANCŮ JISKRA. Repertoár. *Souborjiskra.eu* [online]. © 2022 [cit. 2022-01-06]. Dostupné z: <http://www.souborjiskra.eu/repertoar>

ŠOTKOVÁ, Blažena. KROJ PLZEŇSKÝ. *Krojplzen.sweb.cz* [online]. © 2021 [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <http://krojplzen.sweb.cz/kroj10.htm>

VEJVODA, Zdeněk. Bure muzika v naší vesnici. In: *ifolklor.cz* [online]. 22. 2. 2021 [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.ifolklor.cz/audio-podcasty/ifolklorni-zpevnik/bure-muzika-v-nasi-vesnici/>

VONDRÁČKOVÁ, Michaela. Filipojakubská noc se blíží, pozor na čarodějnice! In: *Plzen.rozhlas.cz* [online]. 29. 4. 2016 [cit. 2022-01-10]. Dostupné z: <https://plzen.rozhlas.cz/filipojakubska-noc-se-blizi-pozor-na-carodejnice-6738749>

VONDRÁČKOVÁ, Michaela. Mistr tradiční rukodělné výroby Jaromír Konrady a „čertovské“ nástroje z jeho dudařské dílny. In: *Plzen.rozhlas.cz* [online]. 21. 1. 2019 [cit. 2022-03-05]. Dostupné z: <https://plzen.rozhlas.cz/mistr-tradicni-rukodelne-vyroby-jaromir-konrady-a-certovske-nastroje-z-jeho-7732665>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Malá selská muzika

Příloha č. 2: Plzeňský kroj: žena v kabátku, chlapec v kazajce, dívka ve svátečním kroji

Příloha č. 3 a 4: Původní dětská příprava souboru Škoda v roce 1959

Příloha č. 5: Soubor písní a tanců Jiskra – krojové rozpětí souboru

Příloha č. 6: Zpěvačky Souboru písní a tanců Jiskra v Chodském a Plzeňském kroji

Příloha č. 7 a 8: Taneční pásma v plzeňském a chodském kroji. Vystoupení SPaT JISKRA, 60 let s Jiskrou v oku v roce 2018

Příloha č. 9 a 10: Fotografie pionýrského tanečního souboru Jiskra z roku 1961 a 1963

Příloha č. 11: Nově vzniklý mládežnický Soubor písní a tanců Jiskra na festivalu v Praze roku 1970

Příloha č. 12: Jiskra na 5. Mezinárodním folklorním festivalu v Dendermonde v Belgii v roce 1983

Příloha č. 13: Muzika souboru Jiskra v roce 1999

Příloha č. 14: Křest 1. CD souboru Jiskra s názvem „Až pojedu kolem Radyně“ v roce 1999

Příloha č. 15: Koncert k narozeninám Miroslava Šimadla „...s lidovou písní se nestárne, ale pouze šediví...“ v roce 2003

Příloha č. 16: Jiskra na 12. MFF Zlínského besedování 2017

Příloha č. 17: Výroční koncert 60 let s Jiskrou v oku 12. 11. 2018, soubor Jiskřička, Jiskra a Jiskra 58

Příloha č. 18 a 19: Tanečníci a muzika dětského folklorního souboru Jiskřička v roce 2014

Příloha č. 20: Vlasta Černá

Příloha č. 21 a 22: Folklorní soubor Jiskra 58 na MFF Plzeň v roce 2019

Příloha č. 23: Jaromír Konrády

Příloha č. 24: Mezinárodní folklorní festival CIOFF Plzeň v roce 1998

Příloha č. 25: Mezinárodní folklorní festival CIOFF Plzeň v roce 2008

Příloha č. 26: Michaela Vondráčková

PŘÍLOHY

Příloha č. 1:

Malá selská muzika

Dostupné z knihy Karel Weis: Český jih a Šumava v lidové písni. 8 díl.

Praha 1932

Příloha č. 2:

Plzeňský kroj: žena v kabátku, chlapec v kazajce, dívka ve svátečním kroji.

Dostupné z: <http://krojplzen.sweb.cz/kroj10.htm>

Příloha č. 1 a 4:

Původní dětská příprava souboru Škoda v roce 1959.

Dostupné z: kronika folklorního souboru Jiskra

8.3.1960 - Patronální závod ČSAO
recitační pásmo k MDŽ

8.3.1960 - Kápadločeské papírny
MDŽ
pásmo k MDŽ, "Povídej písničko" a
"Knoek v nebi."

10.3.1960 - Přeňský obchod potr. pro dom.
MDŽ
pásmo k MDŽ - "Povídej písničko",
Glorácké písně, Král Pocivál, "Zavazadlo"
a "Knoek v nebi."
Soubor převzal
čestné uznaní.

Příloha č. 5:

Soubor písní a tanců Jiskra – krojové rozpětí souboru

Fotografie dostupná na: Facebook <https://1url.cz/AKvDc>

Příloha č. 6:

Zpěvačky Souboru písní a tanců Jiskra v Chodském a Plzeňském kroji
(Michaela Vondráčková a Markéta Škardová).

Fotka dostupná z: <http://www.souborjiskra.eu/fotky/bolevecke-vinobrani-11.9.2021>

Příloha č. 7 a 8:

Taneční pásma v plzeňském a chodském kroji. Vystoupení SPaT JISKRA, 60 let s Jiskrou v oku v roce 2018.

Fotky dostupné z: https://www.facebook.com/souborjiskra/photos/?ref=page_internal

Příloha č. 9 a 10:

Fotografie pionýrského tanečního souboru Jiskra z roku 1961 a 1963.

Dostupné z: kronika souboru Jiskra

Příloha č. 11:

Nově vzniklý mládežnický Soubor písní a tanců Jiskra na festivalu v Praze roku 1970.
Dostupné z: kronika souboru Jiskra

Příloha č. 12:

Jiskra na 5. Mezinárodním folklorním festivalu v Dendermonde v Belgii v roce 1983.
Dostupné z: kronika souboru Jiskra

Příloha č. 13:

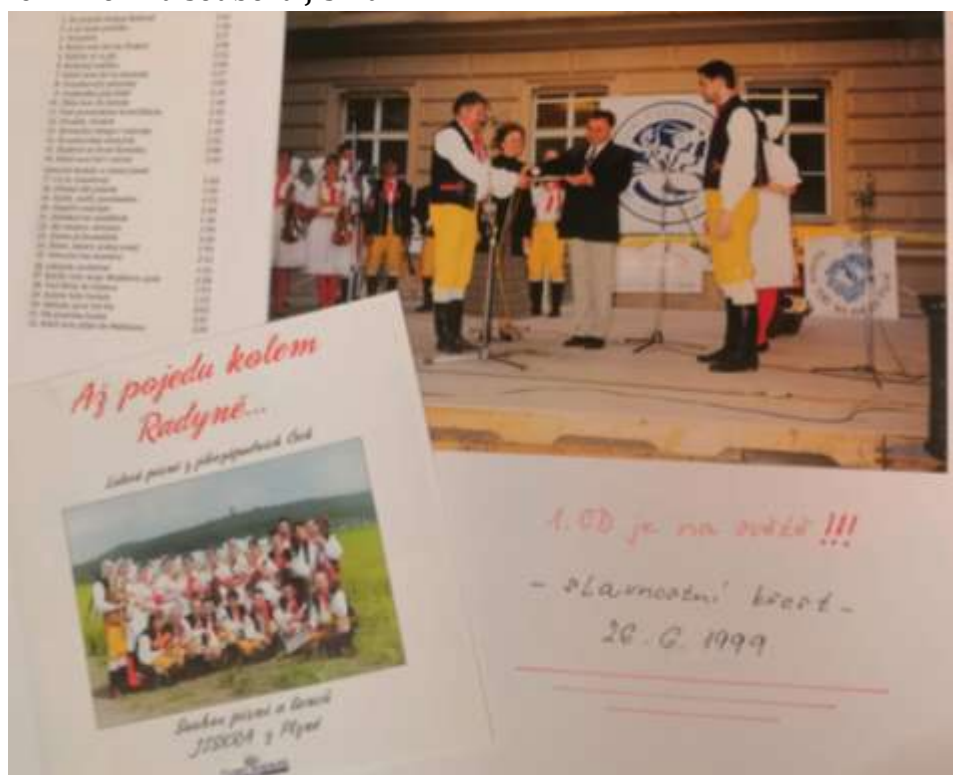
Muzika souboru Jiskra v roce 1999

Dostupné z: kronika souboru Jiskra

Příloha č. 14:

Křest 1. CD souboru Jiskra s názvem „Až pojedou kolem Radyně“ v roce 1999

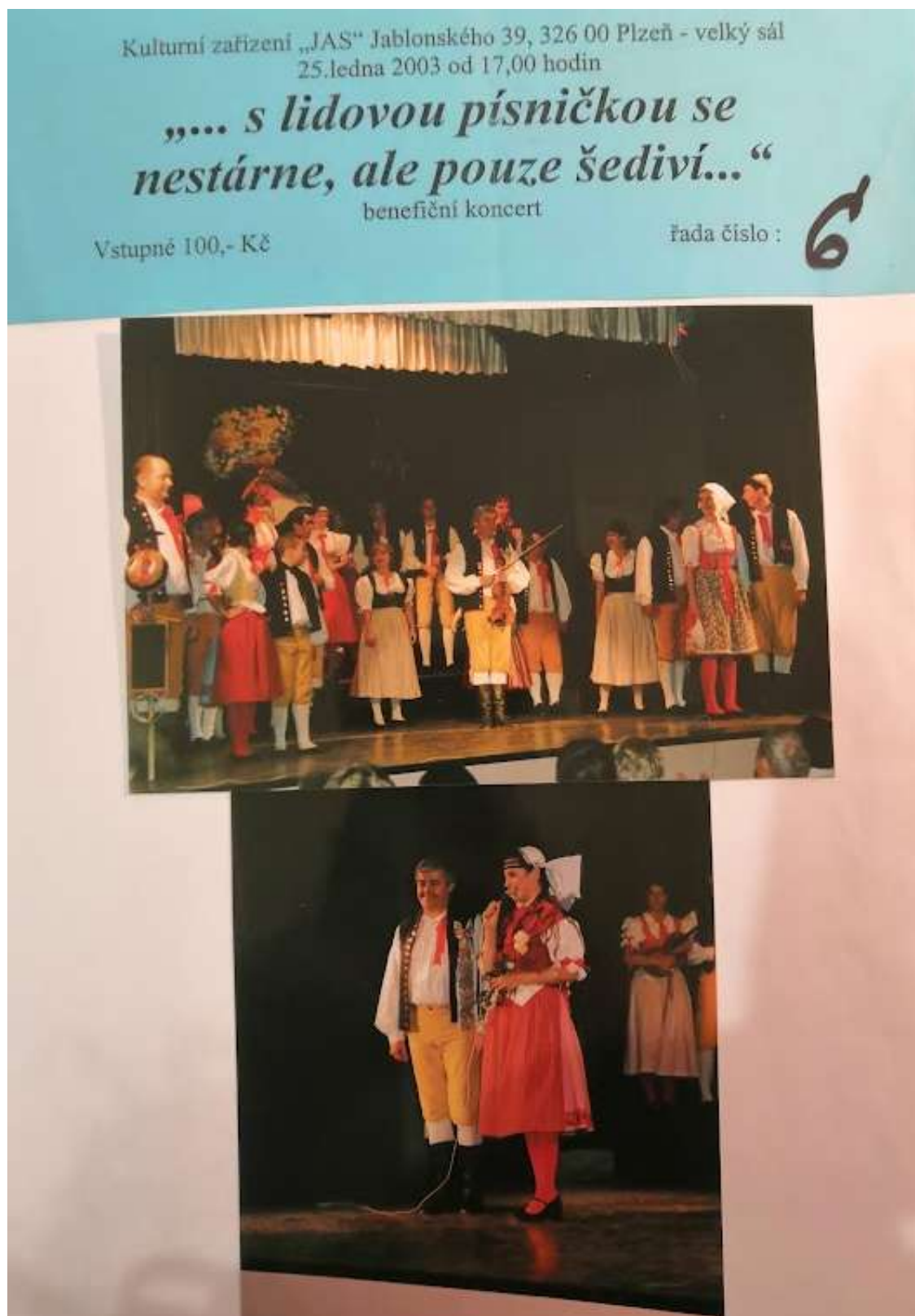
Dostupné z: kronika souboru Jiskra

Příloha č. 15:

Koncert k narozeninám Miroslava Šimadla „...s lidovou písničkou se nestárne, ale pouze šediví...“ v roce 2003

Dostupné z: kronika souboru Jiskra

Příloha č. 16:

Jiskra na 12. MFF Zlínského besedování 2017

Dostupné z:

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=10210296204467018&set=a.1676420555880>

Příloha č. 17:

Výroční koncert 60 let s Jiskrou v oku 12. 11. 2018

Soubor Jiskřička, Jiskra a Jiskra 58

Dostupné z: <https://www.facebook.com/souborjiskra/photos/10156838479130682>

Příloha č. 18 a 19:

Tanečníci a muzika dětského folklorního souboru Jiskřička v roce 2014.

Dostupné z: <https://jiskrickaplzen.rajce.idnes.cz/?sort=albumName&order=Desc>

Příloha č. 20:

Vlasta Černá

Dostupné z: Facebook <https://1url.cz/9KOcv>

Příloha č. 21 a 22:

Folklorní soubor Jiskra 58 na MFF Plzeň v roce 2019.

Dostupné z: Facebook <https://1url.cz/TKOI9>

Příloha č. 23:

Jaromír Konrády

Dostupné z: Facebook <https://1url.cz/pKOcg>

Příloha č. 24:

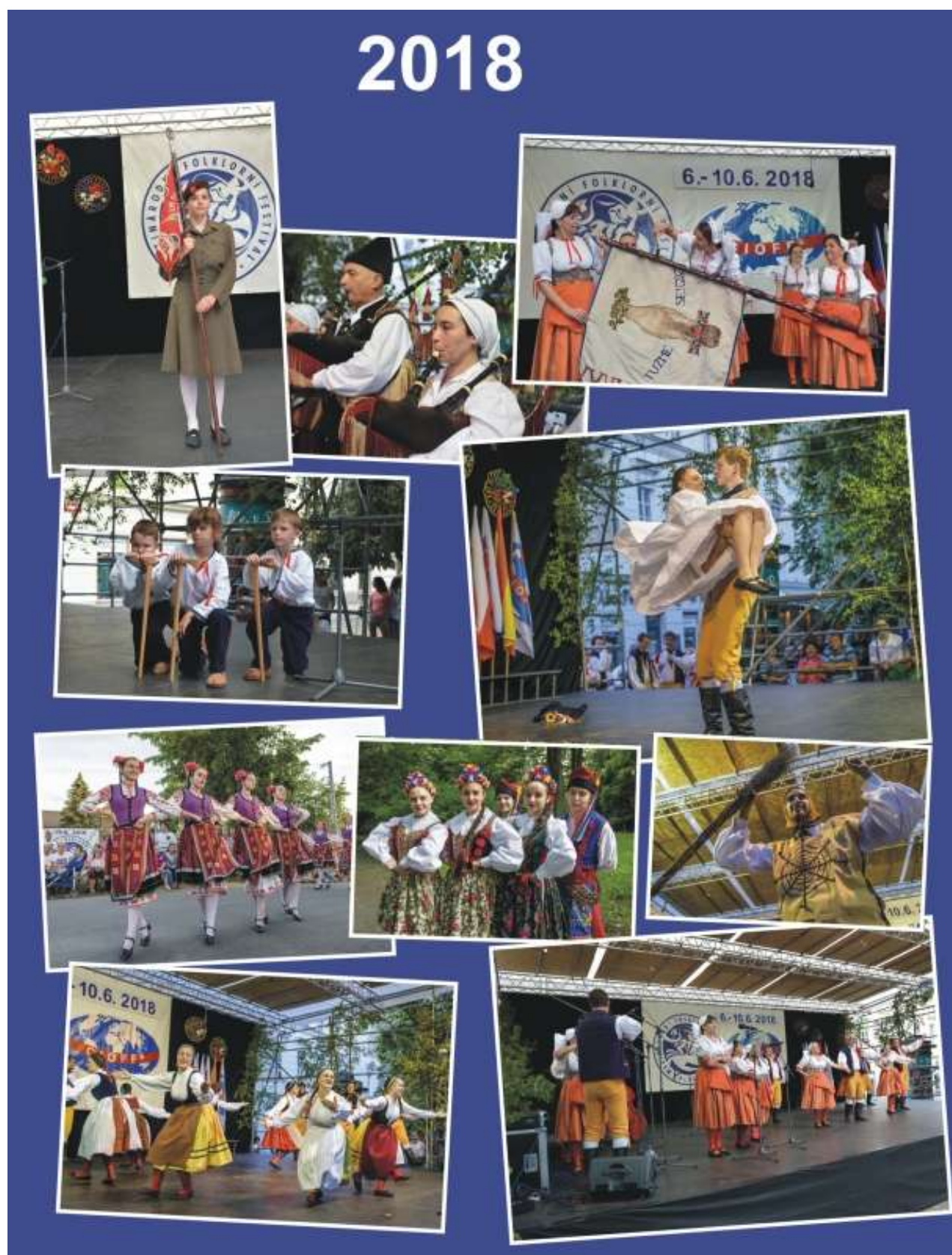
Mezinárodní folklorní festival CIOFF Plzeň v roce 1998.

Dostupné z: <http://www.mffplzen.eu/1997-1998>

Příloha č. 25:

Mezinárodní folklorní festival CIOFF Plzeň v roce 2008.

Dostupné z: <http://www.mffplzen.eu/2018>

Příloha č. 26:

Michaela Vondráčková

Dostupné z: Facebook <https://1url.cz/2KOcl>

